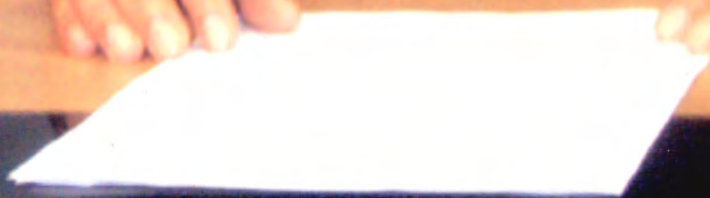

آواز

ملی

شماره دوم سال ۱۳۹۳
نشریه رادیو تلویزیون ملی افغانستان

محمد زرین انخوړ رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان با هیئت همرايشان با آقای دکتر ریاض نجم رئیس کمیسیون عمومی رسانه های صوتی و تصویری عربستان سعودی بازدید نمودند.

از هفتاد و هفتمین سال روز تولد استاد گلزمان در تالار رادیو افغانستان تجلیل به عمل آمد.

به نام خداوند بی نهایت مهربان

ملی

رادیو تلویزیون ملی افغانستان

شماره دوم آواز سال ۱۳۹۳

- مقدمه
- رویداد های فرهنگی
- قانون رسانه ها
- د ملی رادیو تلویزیون په وپاندې شته ستونزې.
- خبرنگار تخصصی
- د پښتو ادب د آسمان په ستورو کې
- چرا فرهاد دریا به او غایتا پرداخته است...
- مینه څه ده
- رادیو تلویزیون ملی سمنگان
- د ارواښاد پرکت الله کمین
- البوم هنری
- صفحه شعر
- مصاحبه رمزیه رمز
- په پښتو ادب کې سروکی
- شناسایی کارمندان
- شفیق دهنر مرید ..
- به سوی دیجیتال شدن
- په لنډیو کې د پنځو د ژوند د ناهیلو انځور
- ایجاد تصاویر متحرک
- تلویزیون سمنگان
- ماشومان که دمشرق که د مغرب دی
- پلان نشراتی تلویزیون

صاحب امتیاز : رادیو تلویزیون ملی افغانستان

مدیر مسوول : لمیه احمدزی

عضو مسلکی : ظهور کمال

دیزاین : محمد ظریف اسدی

گزارشگر : محمد جواد اکبری

مسوول چاپ : حسیب الله حسیب

آدرس : سرک ۴ اوزیر محمد اکبر خان

ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان

تلفون : ۰۲۰۲۳۱۰۷۳۵

ایمیل آدرس : awazrta@yahoo.com

تیراژ : (۷۰۰)

شرح پستی : رمزیه رمز گوینده رادیو تلویزیون ملی

آواز در ویرایش و کوتاه کردن نوشته ها آزاد است

د ژورنالستانو د ژوند او مسلکي پوهې په لور تيا کې هلې ځلې

د افغانستان د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت په تېرو کلونو کې د هيواد د فرهنگ دېداينې په برخه کې او هم د ژورنالستانو در روزنې مسلکي پوهې او تجربې په زياتولو کې د پام وړ گامونه اخېستي دي په تېرو ۱۲ کلونو کې يې وخت په وخت لنډ مهاله او اوږد مهاله کورسونه د ژورنالستانو لپاره جوړکړي دي او د کورنيو او بهرنيو هيوادونو د تکړه او وتلو ژورنالستانو له خوا ورته د ژورناليزم په برخه کې پوره پوهې ورکړې شوي دي نن ورځ د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت هلوځلو په بهير کې دادی په چاپي ، الکترونيکي ، صوتي او انځوريزه رسنيو کې يوزيات شمېر ژورنالستان په نه ستړي کيدونکي توگه د خلکو د پوهاوي او خبر رسولو په برخه کې کارکوي او خلک د رسنيو له کار او فعاليت څخه پوره رضايتمن دي . خو دا خبره بايد و منو چې په تير کلونو کې زموږ يو شمير وتلي ژورنالستان د هيواد د دښمنانو له خوا ووژل شول همدارنگه ، يوشمير ژورنالستان د خپلو دندو په سرته رسولو کې د زورځواکو له خوا تهديد شوي او هم زنداني شوي دي. موږ بايد دا و منو چې په هيواد کې د نوي ولسمشر په رامنځته کېدوسره او د دولت د هراړخيزه پروگرامونو د عملي کولو په بهير کې او هم د ژوند په ټولو اړخونو کې د خلکو د خبرتيا او پوهاوي په برخه کې زموږ د ژورنالستانو لپاره ستړې دندې په مخکې پرته دي ، چې کيداشي له ډيرو سترو خطرونو سره ملگري هم وي نو د دغه اړتيا له مخې په کار ده چې د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د ژورنالستانو د امنيت ، معيشت او د ژورنالستانو د امتيازاتو په برخه کې کوتلې گامونه واخلي . د اطلاعاتو او فرهنگ وزير سيد مخدوم رهين له خوا د ژورنالستانو څخه د حمايي لپاره د صندوق د جوړولو لومړنۍ غونډه جوړه شوه . هيله ده چې د صندوق په جوړولو سره په رښتيني توگه د ژورنالستانو د ژوند څخه پوره حمايت وشي او د يو شمېر ژورنالستانو د بې کورۍ ستونزه په مرکز او ولايتونو کې د نوموړي صندوق په جوړولو سره حل او له منځه لاړه شي.

رویداد های فرهنگی

اقل ستندرد ها در این زمینه تنظیم گردد. قابل تذکر است که اجلاس چهار روز را در بر داشت و در خاتمه برنامه ادای حج عمره برای شرکت کننده های مسلمان و دیدار از مراکز فرهنگی شهر جده برای شرکت کننده های غیر مسلمان ترتیب گردیده بود که هیات افغانی مجموعاً در برنامه ادای حج عمره و بازدید از موزیم پیغمبر اکرم که در حومه شهر مکه قرار دارد شرکت نمودند که با ختم حج عمره درختم همین روز تمام مراحل رسمی دهمین اجلاس میدیای آسیا خاتمه یافت.

به دعوت داکتر ریاض نجم رئیس کمیسیون عمومی میدیای صوتی و تصویری عربستان سعودی و آقای یانگ بینان دایرکتر جنرال انستیتوت انکشاف برودکاستنگ حوزه آسیا و پاسیفیک هیات مرکب از زرین انخور رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی ، دلاور نذیر زوی رئیس کمیسیون رادیو تلویزیون ملی ، عیسی آریا رئیس نشرات تلویزیون ، عبدالغنی مدقق رئیس نشرات رادیو و عبدالرحمن پنجشیری آمر پلان و ارتباط خارجه رادیو تلویزیون ملی در دهمین اجلاس میدیای آسیا ۱۴-AMS که در شهر جده کشور عربستان سعودی دایر گردید شرکت نمودند این اجلاس پیرامون مفاد تکنالوژی جدید به خاطر رشد سیاسی اقتصادی کشور ها و کمک کردن به شئونده گان و بیننده گان به خاطر انتقال سریع آیده های شان و در عین زمان از دست دادن بعضی از ارزش های فرهنگی که مخصوص یک حوزه فرهنگی است به وسیله فرهنگ های بیگانه که با هجوم ستلایت برودکاستنگ میسر میگردد می چرخید. تاکید بر آن بود که حد

ساحې شته چې زیاتره یې ویجاړې شوي دي اوکه چیرې ترمیم اوبیا ونه رغول شي ویجاړې به شي.

په بلخ ولایت کې تاریخي څلې بیا رغول کیږي . دبلخ ولایت په بلخ ولسوالۍ کې د څلورو تاریخي څلو د بیا جوړولو کار بیا پیل شو . دبلخ ولایت داطلاعاتو او فرهنگ رییس صالح محمد خلیق دباختر اژانس خبریال ته وویل: په دغو څلو کې د میرروزه دار ، خواجه نظام الدین ، ابن خضرویه بلخي او دفاطمې بلخي ارامگاوې شاملې دي چې په بلخ ولسوالۍ کې دالمان هیواد په مرسته بیا جوړیږي . دغه راز د ناروي دولت په مالي مرسته په نهر شاهي ولسوالۍ کې دتخته پل دتاریخي څلې د بیا جوړولو کار هم پیل شوی دی. ده زیاته کړه: په تیرکال کې دغه راز دبلخ په ولسوالۍ کې دنه گنبد جومات ، دابونثر پارسا جومات او دسعید سبحان قلعي مدرسې درواق په گډون اته نور تاریخي څلې او دچمتال په ولسوالۍ کې دچشمه شفا جومات او په مزارشريف ښار کې دمبارکې روضې ځینې برخې ، دبلخ ولایت داطلاعاتو او فرهنگ ریاست له خوا او داطلاعاتو او فرهنگ وزارت دبودجې په لگښت او دنړیوالې ټولنې په مرسته بیا رغول شوي دي. ده زیاته کړه: په بلخ ولایت کې څه دپاسه ۹۰ تاریخي څلې او لرغونې

رویداد های فرهنگی

سند مسما شدن بامیان به حیث پایتخت فرهنگی سارک برای سال ۲۰۱۵ میلادی توسط رییس هیئت سارک به دکتورسید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ سپرده شد. درنشستی که به این مناسبت به اشتراک شماری از روسای وزارت اطلاعات و فرهنگ، هیئت بخش فرهنگی سارک و نماینده یونسکو در کابل برگزار شده بود، سید مصدق خلیلی معین امور فرهنگی وزارت اطلاعات و فرهنگ در رابطه به سفر هیئت سارک به ولایت بامیان معلومات داده گفت که از دوسال قبل از طرف این وزارت پیشنهاد و تلاش صورت گرفت تا بامیان به حیث پایتخت فرهنگی جنوب آسیا مسما شود و به این منظور هیئت سه نفری سارک به افغانستان آمده و از ولایت بامیان دیدن نمودند.

زمان در سال ۱۳۱۶ در قریه چینی ولایت خوست متولد گردیده است. همینگونه استاد گل زمان در حدود ۲۱۰۰ پارچه آهنگ در آرشیف رادیو تلویزیون ملی دارد و همچنان به ده ها پارچه آهنگ را برای هنرمندان کشور کمپوز کرده است.

هفتاد و هفتمین سالروز تولد استاد گل زمان از سوی وزارت اطلاعات و فرهنگ و وزارت امور سرحدات و اقوام قبایل تجلیل به عمل آمد. محفلیکه به همین مناسبت به اشتراک جلال نورانی مشاور وزارت اطلاعات و فرهنگ، معین سیاسی وزارت امور سرحدات و اقوام قبایل و تعداد از هنرمندان کشور در تالار رادیو تلویزیون ملی برگزار شده بود، نخست پیام دکتور سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ توسط جلال نورانی قرائت گردید و همینگونه جلال نورانی صحبت کرده گفت: استاد گل زمان وقت که در عرصه هنر موسیقی پا گذاشت جوان کم سن بود که با یک دایره از ولایت پکتیا به کابل آمد و در رادیو افغانستان چند آهنگ خود را همراه با نواختن دایره ثبت نمود. و گل زمان در آن زمان استاد نبود ولی آهنگ هایش آنقدر دلنشین بود که چنگ به دل های مردم زد و علاقمندانش را آشفته صدای خود ساخت. قابل یاد آوری است که : استاد گل

قريشي دغني خان شاعري ته دلنډ کتنې تر عنوان لاندې مقاله او دغه راز محمد رسول باوري ، شاه ولي قرار او محمد شاه کنوازي خپلې مقالې ولوستلې . دا اطلاعاتو او فرهنگ وزير ډاکتر سيدمخدوم رهن ددغې غونډې په پای کې په دې ترڅ کې چې دسيمینار کار مثبت وباله ميلمنو ته يې برابر شوي سوغاتونه ورکړل . دخيبر پښتونخوا له ايالت څخه رابلل شويو ميلمنودپښتو ژبې او ادب دستر شاعر غني خان دزيږيدنې د سلمې کاليزې دسيمینار دجوړولو او دوی ته دتاوده هرکلي اوميلمه

خاطر دا اطلاعاتو او فرهنگ له وزير ډاکتر سيدمخدوم رهن او ددغه وزارت له نورو چارواکو او کارکوونکو څخه مننه او قدرداني وکړه

دا اطلاعاتو او فرهنگ دوزير ډاکتر سيدمخدوم رهن او په علمي او فرهنگي چارو کې دجمهوري رياست دسلاکار وزير څيرنپوه زلمي هيوادمل په گډون دپښتو ژبې دستر شاعر او ليکوال عبدالغني خان دزيږيدنې دسلمې کاليزې علمي څيرنيز سيمينار خپل کار ته دوام ورکړ . دباختراژانس دخبريال دخبر له مخې ،ددغه علمي څيرنيز سيمينار دويمه ورځ چې دا اطلاعاتو او فرهنگ وزارت په توبت جوړ شوی دی دا اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ديو شمير مسوولينو او کارکوونکو ، دهغو ميلمنو چې دخيبر پښتونخوا له ايالات څخه رابلل شوي ، ځينو شاعرانو ليکوالو او ، دعلمي او فرهنگي شخصيتونو په گډون پای ته ورساوه . په دې سيمينار کې ويناوالو ددغه سيمينار د جوړولو په خاطر دا اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ، له پاملرنې څخه ، مننه او قدرداني وکړه . د سمينار لومړی علمي غونډې دريس په توگه دعلومو اکاډمي دسلاکار څيرندوي حبيب الله رفيع ، دمرستيال په توگه دخلاند مومند او دمنشي په توگه د شاه ولي قرار له انتخاب وروسته په کار پيل وکړ . په دې غونډه کې څيرنپوه عبدالله بختاني خدمتگار ، افراسياب خټک او پوهاند رازقي نريوال دغني خان اشعارو ته دکتنې ، او دغني خان د علمي تبحر ادبي افکارو او خاطر په باب خپلې علمي څيرنيزې مقالې ولوستلې . دغه راز دسيمینار دويمې علمي غونډې دريس په توگه دافراسياب خټک ، دمرستيال په توگه زرین انخور او دمنشي په توگه د شاه ولي قرار له انتخاب وروسته خپل کار ته دوام ورکړ . په دې غونډه کې دافغانستان دعلومو اکاډمي سلاکار څيرندوي حبيب الله رفيع ، څيرنپوه عبدالواجد واجد او څيرنپوه شيرگل اوستا غني خان دپښتو اوسني او ننني شعر نوښتگر ، بنسټگر ، دغني خان په شاعري کې د طبعيت انخور او غني خان په شعر کې سيمه نيزې لهجې په اړوند خپلې علمي او څيرنيزې مقالې او عبدالهادي

د افغانستان د تياتر د هنر مشهوره څېره منور ايوبي وفات شو . کابل ښار د سردار محمد داود خان په روغتون کې د هغې ناروغۍ له امله چې ورپېښه شوې وه ، د ۵۶ کلنۍ په عمر وفات شو . دغه هنرمند د خپل عمر څه نا څه دېرش کاله په افغانستان کې د تياتر هنر ته خانکړی کړ ، منور ايوبي تر اوسه پورې د لسگونو تياترونو ډرامې ليکلي دي او هم يې په خپلو ځينو سندرو کې رول لوبولی دی . دغه هنرمند د تياتر په لسگونو پارچې د افغانستان په ملي راډيو تلوېزيون کې پرېښې دي . د تياتر د برخې ددغه هنرمند جنازه د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د قاسم اباد په کلي د دوی په پلرنۍ اديره کې خاورو ته وسپارل شوه . د منور ايوبي د جنازې د لېږدونې او ښخولو په مراسمو کې سيمه ييزو مسوولينو ، ځينو فرهنگيانو او هنرمندانو گډون کړی و .

قانون رسانه‌ها

شبکه، کیبلی، موبایل، تصویری .
 ۱- وسایل اطلاعاتی : آژانس های اطلاعاتی و مطبوعاتی .
 ۲- مطبوعات : آن حروف و اشکال طبع شده ای است که مطالب یا صورتی را افاده نموده و شامل تمام وسایل ارتباط همگانی مانند روزنامه ، جریده، مجله، رساله، کتاب، موعظه، خطابه و بیانیه باشد .

۳- رسانه های همگانی در این قانون به انواع ذیل تقسیم میگردد : رسانه های همگانی دولتی : رسانه ای است که متعلق به ادارات دولتی بوده و از طرف آنها تمویل و تجهیز میگردد : رسانه های همگانی گروهی : رسانه های است که متعلق به سازمانهای سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی بوده و از طرف، آنها، تجهیز و تمویل، میگردد .

۴- ژورنالیست : شخص مسلکی ای است که در عرصه طلب ، کسب و نشر معلومات از طریق وسایل خبری مصروف فعالیت باشد .
 ۵- مطبعه : مؤسسه اقتصادی ، تخنیکی و حقوقی است که طبع روزنامه ، مجله، کتاب، جریده، ابلاغیه، رساله، اعلان پوستر و پست کارت در آن صورت میگردد .

۶- طابع : شخص حقیقی یا حکمی است که به اساس ملکیت یا نمایندگی مالک ، متصدی بالفعل امور مطبعه باشد .
 ۷- ناشر : شخص حقیقی یا حکمی که اجازه طبع و نشر آثار غیرموقوت را دارا میباشد .

فصل ۱ حکام عمومی ماده ۱ این قانون به تاسی از حکم ماده سی و چهارم قانون اساسی و رعایت ماده نهم ميثاق بين المللی حقوق بشر، به منظور تامین حق آزادی فکر و بیان و تنظیم فعالیت رسانه های همگانی در کشور وضع گردیده است .
 ماده ۱۲ اهداف این قانون عبارت اند از :
 ۱- ترویج و حمایت از حق آزادی فکر و بیان، دفاع از حقوق ژورنالیستان و تامین شرایط فعالیت آزاد آنها .
 ۲- ترویج و انکشاف رسانه های همگانی آزاد، مستقل و کثرت گرا ، فراهم کردن زمینه مناسب برای اظهار فکر و احساس اتباع کشور توسط گفتار ، نوشته، رسم، تصویر، ثبت روی نوار ،
 ۳- تمثيل، حرکت و سایر پدیده های علمی ، ادبی، هنری و طبع و نشر .

۴- رعایت اصل آزادی بیان و رسانه های همگانی مسجل در ميثاق بين المللی حقوق بشر با نظر داشت دین مبین اسلام .
 ۵- کمک بمنظور رشد سالم رسانه های همگانی به نحوی که بتواند وسیله موثر نشر ثقافت در کشور گردیده، آراء عامه را طور صادقانه و سودمند به جامعه منعکس نماید .
 ماده ۳ اصطلاحات آتی در این قانون دارای مفاهیم ذیل میباشد :
 ۱- رسانه : وسیله یا آله انتقال معلومات با استفاده از وسایل ذیل می باشد : وسایل بصری : رسم، عکس ، پست کارت ، پوستر . وسایل سمعی و بصری : رادیو، تلویزیون ،

و دریافت نماید. دولت بنابر تقاضای اتباع کشور معلوماتی را که مطالبه مینماید، فراهم میکند مگر اینکه معلومات مطالبه شده راز محرم نظامی بوده و افشای آن امنیت و منافع ملی را با خطر مواجه نماید، س...ازد.

ماده ۶ (۱)

ژورنالیستان در اجرای فعالیت های مسلکی شان بشمول نشر راپورها و نظریات انتقادی مورد حمایت قانونی قرار میگیرند .
(۲) ژورنالیستان حق دارند از افشای مراجع کاری شان خودداری نمایند، مگر اینکه محکمه ذیصلاح در مورد افشای آن حکم نموده باشد .

ماده ۷ ژورنالیستان و سایر اعضای رسانه های همگانی میتوانند بمنظور دفاع از منافع صنفی شان مطابق احکام قانون اتحادیه های مستقل ایجاد نمایند.

بقیه در صفحه ۴۸

۸- صاحب امتیاز: اشخاص حقیقی یا حکمی است که به طبع و نشر وسایل مطبوع موقت و تأسیس و تدویر رادیو، تلویزیون، شبکه کیبلی، آژانس و مطبعه می پردازند .
۹- مدیر مسوول: شخصی است که بصورت بالفعل مسوولیت تدویر امور مربوط به وسایل مندرج جزء (۸) این ماده را به عهده دارد .

۱۰- نشر: عملیه ئی است که توسط آن پیام وسایل مطبوع، برودکاستینگ، وسایل، سمعی وبصری، در، معرضگاه هیعامه، قرار داده، میشود
۱۱- رادیو: وسیله ارتباط همگانی، سمعی، است .
۱۲- تلویزیون: وسیله ارتباط همگانی سمعی و بصری است .

۱۳- شبکه کیبلی: وسیله ارتباط و انعکاس همگانی سمعی و بصری است که برنامه های گوناگون اطلاعاتی، تعلیمی، تربیتی، فرهنگی و تفریحی بین المللی را از طریق ماهواره اخذ و برای مشترکین به نمایش میگذارد. فصل ۲ حقوق و وجایب ماده ۴(۱) هر شخص حق آزادی فکر و بیان را دارد. طلب، حصول، انتقال معلومات و نظریات بدون مداخله و محدودیت از طرف مسوولین دولتی شامل این حق بوده و در برگیرنده آزادی بیان و وسایل پخش، توزیع و دریافت معلومات نیز می باشد .

(۲) دولت، آزادی رسانه های همگانی را حمایت و تقویه مینماید. هیچ شخص حقیقی یا حکمی بشمول دولت و ادارات دولتی نمی تواند فعالیت رسانه های خبری و یا معلوماتی را منع، تحریم، سانسور یا محدود نموده و یا طور دیگری در امور نشر رسانه های همگانی و معلوماتی مداخله کند.
کمیسیون بررسی مندرج ماده (۴۲) این قانون از این حکم مستثنی میباشد. ماده ۵ هر شخص حق دارد معلومات را طلب

سمیع الله سمیع

د ملي راډيو تلوزيون په وړاندې شته ستونزې

خو دا خبره هم بايد ومانو چې د ملي راډيو تلوزيون د کارکوونکو په وړاندې يو لړ اقتصادي ستونزې هم شته دي.

- همدا اوس په مرکز او ولايتونو کې د خپلو شبکو له لارې شپه او ورځ هڅه کېږي چې خپلو خلکو ته د غوره خپرونو په څنگ کې د دوهم پړاو د ټاکنو او د هغه د پایلو د غبرگون په اړه خلکو ته پوره پوهاوی ورکړي او د جمهوري رياست د نوماندو په برابر ډول خپاره کړي، چې په دغه برخه کې هم تر ډېره حده بريالی ښکاري خو تر دې دمه د ملي راډيو تلوزيون د مشرتابه له هلو ځلو سره سره نه د ملي راډيو تلوزيون د کار کوونکو اقتصادي ستونزې اضافه کاري، او د معاشونو په برخه کې نوي نظر، ماکولات او نور امتيازات په نظر کې نه دي نيول شوي. او هم د راډيو تلوزيون د مجتمع پروژې کار له ۱۳۷۱ کال را په دې خوا نا

د ملي راډيو تلوزيون ټول وطنپال کار کوونکي د خپل مشرتابه تر لارښوونې لاندې شپه ورځ هڅه کوي چې د افغانستان د خلکو د ملي يو والي د تامين لپاره، په برابر ډول خپرونې جوړې او خپرې کړي، چې تر اوسه پورې د افغانستان د ټولو خلکو د رضایت وړ گړخېدلي دي.

ملي راډيو تلوزيون تل هڅه کړېده چې د افغانستان د ټولو خلکو لپاره د هغوی په ژبه او د هغوی د پوره خبرتيا او معلوماتو د حاصلولو لپاره خپرونې وکړي چې دغه لړۍ د ټاکلي پروگرام سره تر ننه پورې دوام لري. ملي راډيو تلوزيون د ملي مسايلو سره د افغانستان د خلکو د هيلو سره سم برخورد کړی دی او په بشپړه بې طرفۍ سره يې خپل پروگرامونه جوړ کړي او خپاره کړي يې دي، د تېر کال او د روان کال په اوږدوکې د ملي راډيو تلوزيون په وړاندې ستره او ملي مسله د جمهوري رياست او ولايتي شوراگانو د ټاکنو لپاره نوم ليکنه، کمپاين او بالاخره د روان کال د وري په ۱۶ مه ټول ټاکنې وې چې د ملي راډيو تلوزيون کار کوونکو په بشپړه امانت داری او بې طرفۍ سره وکولای شول چې د نوموړو ټولو مرحلو څخه په بريالی ډول را ووځياو په مرکز او ولايتونو کې د خلکو لپاره د ټاکنو په اړه نور پوهاوی ورکړي. د ارزونې په بهير کې چې د ټاکنو د خپلواک کمېسيون د رسنيو د کمېسيون له خوا وشوه، ملي راډيو تلوزيون واقعاً د ملي راډيو تلوزيون په توگه بريالی تلوزيون وگڼل شو.

اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت له خوا، د حق الزحمې د يوې نوې لايحې په جوړولو لاس پورې شي او د ليکوالانو او ژورنالېستانو د آثارو او ليکنو ارزښت په کې په پوره ډول په نظر کې ونيول شي او د خپلې فرهنگي پاليسۍ له مخې دې د ليکوالانو او ژورنالېستانو د اقتصادي ستونزو د حل لپاره په عملي لارو چارو پيل وکړي چې دغه کار به له شکه د هېواد، د فرهنگ په بډاينه او لا غوړېدنه کې گټور تمامېدلای شي.

مکمله پاتې دي. ددغه اړتياوو له مخې د روان کال د غويي د مياشتې په ۳۱ مه د چهارشنبې په ورځ د ملي راډيو ټلوېزيون مشر محمد زرين انځور. د ملي راډيو ټلوېزيون مرستيال جلال محمودي، د راډيو افغانستان رييس د ملي راډيو ټلوېزيون دوه وياندويان، د ملي راډيو ټلوېزيون مالي او اداري رييس د ولسمشر لومړي مرستيال محمد يونس قانوني سره ليدنه وکړه.

په دغه ليدنه کې هر يو د خپلو ستونزو په اړه د ولسمشر لومړي مرستيال ته معلومات ورکړل چې په ډېر غور سره واورېدل شول. د ولسمشر لومړي مرستيال د ملي راډيو ټلوېزيون له مشرتابه سره وعده وکړه چې د ملي راډيو ټلوېزيون د کارکوونکو اضافه کاري او نور امتيازات به په ډېر لږ وخت کې د ماليې د وزارت له خوا ورکړل شي. همدارنگه وعده وشوه چې د ملي راډيو ټلوېزيون د مجتمع د پروژې کار به هم پيل شي تر څو د گټې اخيستې لپاره چمتو شي. د اوسنيو خاصو شرايطو په نظر کې نيولو سره په کار ده چې په خپله د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت له خوا، وخت په وخت د وزيرانو شورا په غونډه کې د ملي راډيو ټلوېزيون د کارکوونکو د اقتصادي ستونزو د حل په لارو چارو خبرې وشي او د حل لاره ورته پيدا شي. له بلې خوا، د دولتي چاپي رسنيو کارکوونکي د نا انډوله حق الزحمې له ستونزو سره مخامخ دي. په کار ده چې د

خبرنگاری تخصصی

مسعود مولانی

اغلب استفاده از نظرات دیگران کسانی که مستقیماً در قضیه درگیر نیستند اما در باره شرایط موجود اطلاعاتی دارند مفید واقع می شود. خبرنگاران عزیز باید توجه داشته باشند که برخلاف داکتران از خبرنگاران انتظار نمی رود که مطلقاً به کسی آسیبی نرسانند. بسیاری از مطالب مهم و حقیقی به احساسات و شهرت مردم صدمه خواهند زد. این مسئله اجتناب ناپذیر است. اما خبرنگاران با اجتناب از قرار دادن مردم در معرض خطرات غیر ضروری تلاش می کنند تا میزان آسیب را به حد اقل برسانند.

باب استیل یک تن از استادان ژورنالیزم که در باره اخلاق خبرنگاری تدریس می کند به این پرسش علاقمند است که ((اگر نقش خبرنگار و موضوع

در شماره پیش در مورد ضوابط اخلاقی تذکار رفت. درین شماره به ادامه سطری چند در رابطه. تصمیم گیری اخلاقی بحث خویش را ادامه می دهیم. تصمیم گیری اخلاقی:

کارکنان برخی از دفاتر خبری از افراد که در رآس هستند تارته های پائین تر دچار سر در گمی میشوند. هرگاه که مسئله یا مشکل غیر قابل حل پیش آید. آمر اداره تصمیم می گیرد که چه عکس العمل باید صورت گیرد. امتیاز این شیوه سرعت آن است ولی شیوه ای است مستبدانه. این شیوه بر ای خبرنگاران در جهت تصمیم گیری صحیح هنگامی که آمر بخش حضور ندارد و آنها با مسئله روبرو هستند مفید واقع نمی شود. به همین دلیل بسیاری از شبکه های خبر برای تصمیم گیری اخلاقی بر می گزینند که حساب شده تر است و به همین دلیل به خبرنگاران کمک می کند تا در شرایط اوضاع و احوال متفاوت قادر به تصمیم گیری صحیح باشند. نخستین قدم در این بخش مشخص نمودن چالش است. بیشتر مردم می دانند که چه موقع باسر در گمی اخلاقی روبرو هستند. زنگ خطر احساس ما صدا میکند و

باروبرو شدن موقعیتی خاص این احساس پیش می آید که مشکلی در میان است. هنگامی که چنین می شود ضروری است که آنچه شما را آزار می دهد مطرح کنید. چه ارزش های ممکن است مورد مصالحه قرار گیرند؟ چه موضوعات خبرنگاری در مخاطره است؟ اغلب میان هدف خبرنگاری و موضوع اخلاقی تنش به وجود می آید. خبرنگاری که مطلبی کامل را در اختیار دارد می خواهد هر چه زودتر پیش از آن که فرد دیگری به آن دست یابد آنرا به نشر بسپارد. اما لازم است که عواقب احتمالی آن را نیز در نظر داشته باشد. اگر معلوم شود که مطلب انتخاب شده صحت ندارد چه باید کرد؟ خبرنگار نباید ارزش های اخلاقی خود را برای به دست آوردن اهداف دیگری مثل شکست دادن رقیب زیر پا گذارد. قدم بعدی پس از تشخیص مشکل جمع آوری اطلاعات بیشتر به منظور تصمیم گیری بهتر است. سیاست ها و خطوط رهنمای دفتر خبر را بررسی کنید و در باره مسئله موجود با دیگران تبادل نظر کنید. از همکاران و ناظران در محل دفتر اخبار شروع کنید ولی در آن جا متوقف نشوید.

خود را توجیه کنند. با توضیح این که چه کار ی و چرا انجام شده خبرنگاران می توانند اعتماد مردم را بیشتر جلب کنند. و اعتماد افکار عمومی به آنها را موجه جلوه دهند. دفترهای خبری که به تصمیم گیری های اخلاقی بها می دهند مطمئناً این موضوعات را پیش از این که مشکل پیش آید مورد بحث قرار می دهند. برخی شبکه های خبری جلسات متعددی برای بحث در باره موقعیت هایی فرضی برگزار می کنند. خبرنگارانی که باز شنیدن را تمرین می کنند و احساسات خود را در کنترل دارند و از انعطاف نا پذیری در باره دیدگاه شان خوداری می کنند قادر خواهند بود که در هنگام رو در رویی با موضوعات اخلاقی این مهارت ها را به کار گیرند.

مورد نظر جابجا می شد چه اتفاقی رخ می داد ؟ و در آن صورت چه احساس داشتیم ؟)) حقیقت بیان شود اما میزان آسیب رسانی آن کاهش یابد. خبرنگاری می تواند در مورد آن کارخانه از تصاویر کودکان بدون ذکر نام استفاده کند. تا میزان ضروری را که نشر این مطلب می تواند باعث کاهش شود. این تنها نمونه از تصمیم گیری خبرنگاری است که می تواند عواقب اخلاقی در پی داشته باشد. سایر مسائل شامل نوع و محل قراردادن گزارش و هم چنین لحن آن است. تاثیر مطلبی در صفحه اول با تیر درشت و تصویری بزرگ به مراتب بیشتر از داستان کوتاهی در صفحات داخلی یک روزنامه است. برنامه تلویزیونی که پیش از پخش و نشر چندین بار در باره آن تبلیغ شده تاثیری بیشتر و در نتیجه عواقب اخلاقی بیشتری خواهد داشت تا گزارشی که فقط یک بار در رسانه اخبار پخش و نشر شود. عبور از مراحل مختلف برای تصمیم گیری های اخلاقی خبرنگاران و سازمان های خبری را در موقعیتی قرار می دهد که بتواند آشکارا اقدامات

مورد نظر جابجا می شد چه اتفاقی رخ می داد ؟ و در آن صورت چه احساس داشتیم ؟)) حقیقت بیان شود اما میزان آسیب رسانی آن کاهش یابد. خبرنگاری می تواند در مورد آن کارخانه از تصاویر کودکان بدون ذکر نام استفاده کند. تا میزان ضروری را که نشر این مطلب می تواند باعث کاهش شود. این تنها نمونه از تصمیم گیری خبرنگاری است که می تواند عواقب اخلاقی در پی داشته باشد. سایر مسائل شامل نوع و محل قراردادن گزارش و هم چنین لحن آن است. تاثیر مطلبی در صفحه اول با تیر درشت و تصویری بزرگ به مراتب بیشتر از داستان کوتاهی در صفحات داخلی یک روزنامه است. برنامه تلویزیونی که پیش از پخش و نشر چندین بار در باره آن تبلیغ شده تاثیری بیشتر و در نتیجه عواقب اخلاقی بیشتری خواهد داشت تا گزارشی که فقط یک بار در رسانه اخبار پخش و نشر شود. عبور از مراحل مختلف برای تصمیم گیری های اخلاقی خبرنگاران و سازمان های خبری را در موقعیتی قرار می دهد که بتواند آشکارا اقدامات

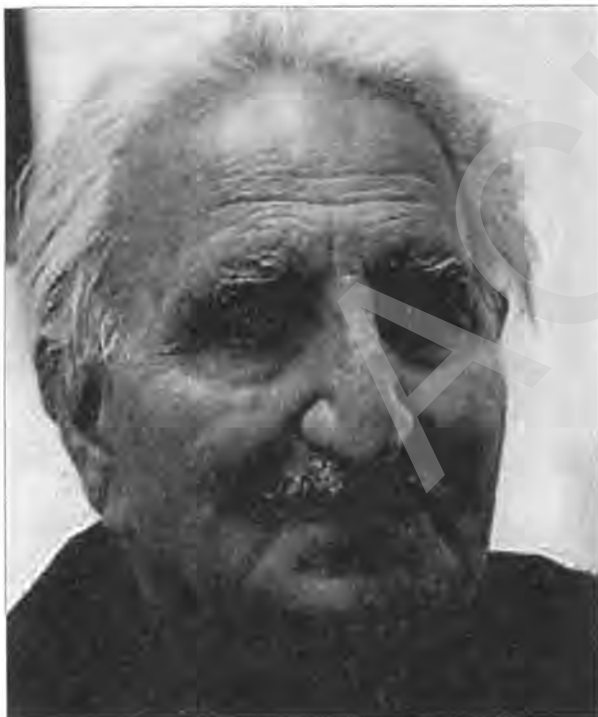
مورد نظر جابجا می شد چه اتفاقی رخ می داد ؟ و در آن صورت چه احساس داشتیم ؟)) حقیقت بیان شود اما میزان آسیب رسانی آن کاهش یابد. خبرنگاری می تواند در مورد آن کارخانه از تصاویر کودکان بدون ذکر نام استفاده کند. تا میزان ضروری را که نشر این مطلب می تواند باعث کاهش شود. این تنها نمونه از تصمیم گیری خبرنگاری است که می تواند عواقب اخلاقی در پی داشته باشد. سایر مسائل شامل نوع و محل قراردادن گزارش و هم چنین لحن آن است. تاثیر مطلبی در صفحه اول با تیر درشت و تصویری بزرگ به مراتب بیشتر از داستان کوتاهی در صفحات داخلی یک روزنامه است. برنامه تلویزیونی که پیش از پخش و نشر چندین بار در باره آن تبلیغ شده تاثیری بیشتر و در نتیجه عواقب اخلاقی بیشتری خواهد داشت تا گزارشی که فقط یک بار در رسانه اخبار پخش و نشر شود. عبور از مراحل مختلف برای تصمیم گیری های اخلاقی خبرنگاران و سازمان های خبری را در موقعیتی قرار می دهد که بتواند آشکارا اقدامات

سمیع الله سمیع

د پښتو ادب د آسمان په ستورو کې تلپاتې علانده ستوری

ته وخت نو خپل لومړنی شعې یې د تسلي په نامه ولیکه نو ویل کېدلای شي چې غني خان په ۱۴ کلنۍ کې په شاعري پیل کړی دی.

کله چې غني خان په لندن کې په لوست بوخت و، نو دا چې غني خان ته خدای پاک ډېر ښه ښایست ورکړی و، نو د لندن په آزاد چاپېریال کې به ډېرې نجونې پرې مینې دې، آن دا چې د لندن یوه فلمي لوبغاړې هم پرې مینه شوه، کله چې باچا خان خبر شو، نو سملاسي یې له غني خان نه وغوښتل چې خپلو زده کړو لپاره امریکا ته روان شي. غني خان امریکا ته لاړ او په امریکا کې

یې د لویزیانا په ایالت کې په زده کړه پیل وکړ. په دغه وخت کې باچا خان د انگرېزانو له خوا، بندي کړی شو. لنډه دا چې غني خان له زده کړې وروسته بېرته خپلې سیمې ته ستون شو. دا وخت د غني د ځوانۍ دوره وه او د انگرېزانو په ضد مبارزې زور اخیستی و، نو غني

له هر څه نه لومړی به په دې خبرې وکړو چې خان عبدالغني خان څوک دی؟

خان عبدالغني خان په ۱۹۱۴ کال د دسمبر په میاشت کې د پښتونستان د اشنغر په کلي کې د خان عبدالغفار خان چې په فخر افغان او باچا خان باندې هم شهرت لري په کور کې زېږېدلی دی. غني خان د پنځو کلونو و، چې مور یې وفات شوه دی او دده کشر ورور عبدالولیخان چې د درې نیمو کالو وو، او یوه خور یې چې سردارو نومېده، د اتو میاشتو وه چې د خپلې خورې مور له غېږي څخه بې برخې پاتې شول، کله چې د غني خان د زده کړې وخت را ورسېده، نو غني خان د خپل پلار له خوا، په یو آزاد ښوونځي کې چې دده د پلار له خوا، د غریبانو لپاره جوړ شوی و، شامل کړی شو. هغه وخت د باچا خان دا خیال چې غني اسلامي علوم زده کړي، نو په غني خان یې ۷ کاله اسلامي علوم زده کړل. دا داسې وخت و، چې په ټول هند کې دانگرېزانو د ښکېلاک پر ضد مبارزه پیل شوې وه، او باچا خان ددغه مبارزې په سر لارو کې شمېرل کېده. د انگرېزانو حکومت هڅه کوله چې په هند کې د آزادی غورځنګ له ناکامۍ سره مخامخ کړي، نو ځکه به باچا خان انگرېزانو په جېل کې اچاوه. باچا خان به هڅه کوله چې د خپل قوم د وینښتیا لپاره سفرونه وکړي او خلک د انگریزي استعمار په ضد را وپاروي. په دغه وخت کې غني خان لسم ټولګی په بري سرته ورسوه. وروسته د ډیلي جامعه مليه مدرسې ته لاړ. په دغه وخت کې په کابل کې د سقاو زوی د امان الله خان د حکومت په وړاندې بغاوت پیل کړی و، او باچا خان د خپل ورور ډاکټر خان په مشرۍ یو طبي پلاوی افغانستان ته راولېږه چې په دغه پلاوي کې غني خان هم ملګری و.

غني خان ۱۴ کلن و، چې د خپل پلار له خوا، د لوړو زده کړو لپاره لندن ته روان شو. داسې ویل کېږي چې کله غني خان د بمبېي له ښاره څخه د لندن په نیت د اوبو بېړۍ

خان د ادبي نبوغ په څنگ کې د پوره سياسي نبوغ څښتن هم ؤ، نو په ۱۹۴۵ زېږديز کال کې د انگرېزانو په ضد د سياسي مبارزې ډگر ته را ودانگل. پارلمان ته يې خان کانديد کړ، د پارلمان غړی شو. د خپلې سياسي مبارزې له امله ۱۹۴۸ زېږديز کال کې غني خان بندي کړی شو او شپږ کاله يې د هري پور په زندان کې تېر کړل. غني خان په جېل کې هم شعرونه ليکل. غني خا د خپل پلار ډېر خيال ساته او خپل پلار يې د نړۍ غوره انسان گانه غني خان له خپل قوم سره ډېره مينه درلودله او دا چې په پښتون قوم کې پيدا شويدي نو د خدای ج شکر داسې ادا کوي:

خدایه شکر چې پيدا دې له دې قام کرم
د پښتون د نر وجود دې یواندام کرم
غني خان له خپل هېواد سره خپله مينه
داسې بيانوي:

ما ليدلي محـلونه د لندن دي
چيـنـکـی مستې آزادي گلبن دي
ما ليدلې د پاریس ښاږېرۍ ښکلې
په کردار گفتار خوږې لکه بلبلې
ماليدلۍ تاج محل غوټۍ د گلو

د ديـلـي ښکلي ښارونه د مغلو
خو چې ووينم زه خپل د ختو کور
رانه هېر شي محلونه ښايسته نور
دا نړۍ تنگې کوڅې زما د کلي
ورته څه دي ددنيا ښارونه ښکلي
چې خر مخې ورور پښتون مخې له درشي
درنه هېر به ټول ښايست د بحر و بر شي

د پښتو ژبې د وتلو شاعرانو او ليکوالانو له نظره غني خان په پښتو ادب کې ځانگړی مقام لري او د فلسفي شاعر په نوم هم يادېږي. د غني خان شخصيت له دې امله د ډېر پام وړ دی چې هغه يوازې شاعر نه و، بلکې هغه يو لوی هنر مند او مجسمه ساز هم و، او په دغه برخه کې يې په بهر کې پوره زده کړې کړې وې.

غني خان د شلمې پېړۍ په بهير کې د پښتو په ادب کې له نوو څرکونو سره زيات شمېر مينه وال آشنا کړل، او د لر او بر پښتون د فرهنگي بډاينې لپاره يې ځانگړې هڅې پيل کړې وې او وخت په وخت به يې د هېواد، د وتلو شاعرانو سره د شعر په ژبه خبرې کولې چې له دغې ډلې څخه يو هم د هېواد وتلی شاعر، ليکوال او ژورناليست ارواښاد عبدالرؤف بېنوا و. د غني خان او بېنوا د شعري اړيکو او گډو ځانگړتياوو په اړه د هېواد تکړه کره کتونکي، ليکوال او ژورناليست محترم محمد زرین انخوړ په ۱۹۹۴ زېږديز کال کې په مسکو کې يوه اوږده او خوندوره مقاله ليکلې ده چې د مقالې په سر کې ليکي: استاد عبدالرؤف بېنوا او عبدالغني خان د پښتو د معاصرو ادبياتو دوه نامتو شخصيتونه دي چې هر يوه يې په خپل ځای کې زموږ د نوي ادبي بهير په وده کې لازم نقش لرلی دی.

انخوړ صاحب د خپلې مقالې په يوه برخه کې ليکلي چې: په بېنوا کې د شاعرۍ تومنه تر هر څه زياته وه، خو ددې په څنگ کې هغه د نثر ډېر ښه ليکونکی، څېړونکی، ژباړونکی او مؤرخ هم ؤ. ..

غني خان يوازې د يو شاعر په توگه وځليد. په انگرېزي ژبه د «پټانز» له ليکنې څخه چې را تېر شو نور نو غني خان د شاعرۍ په عنوان زيات متبازر دی... د انخوړ په خبره ريښتيا هم چې غني خان د شعر په ژبه د دنيا د ټولو موجوداتو سره خبرې کړې دي او د طنز په ژبه يې د هغو اصليت خلکو ته بيان کړی. غني خان په طنزي شاعرۍ کې لوی لاس درلود او يو وخت ېې په پښتون مجله کې د گډې ودې تر عنوان لاندې خپل طنزي شعرونه خپرول چې ارواښاد ماسټر عبدالکريم د غني خان گډوډې د پښتون مجلې سينگار گانه چې ډېر لوستونکي يې درلودل

غني خان د زياتو اثارو څښتن دی لکه پلوشې، لتون، «دغني کليات» د پنجرې چغار، پانوس... او يو شمېر نور زه څنگه د غني خان له شاعرۍ سره آشنا شوم

زه په ۱۳۴۳ لمريز کال کې د حربي ښوونځي په نهم ټولگي کې وم چې يوه ورځ په کور کې د حافظ صاحب په کتابتون کې مې د غني خان «پلوشې» په اثر سترگې وښتې. دغه کتاب په ۱۳۳۹ لمريز کال په کابل کې د

چرا دریا اینبار به "او غایتا" پرداخته است؟

از سایت رادیو آشنا صدای امریکا
استخراج کننده: حسب الله حبیب

عرض سلام و ادب دارم خدمت شما.

- فرهاد عزیز آهنگ اخیر تان را شنیدیم پیام تازه بی داشت میشود در باره این آهنگ تان کمی معلومات بدهد؟ آهنگ جدید من " او غایتا " نام دارد به نحوی از گویش آمیانه استفاده شده منظور من از گویش آمیانه خود استفاده گویش آمیانه نیست من به منظور دیگر این زبان را انتخاب کردم من میخواستم که از گوشه های مختلفی و فصل های مختلف زنده گی یک ملت که چند فصل ازش گذشته این را بچینم و در کنار هم بگذارم و او عناصر مختلفی در بر میگردد. که تنها یک خاطره و یک لحظه و دو لحظه نیست تنها یک عزیز و دو عزیز نیست تنها یک درد و دو درد نیست تنها یک شب و یک روز نیست چیزی های مختلف و پدیده های مختلف از سیاست گرفته تا اقتصاد شان تا محبت های شان و تا ارزش های فرهنگی تا روزمره گی های شان ...

و برای اکثر مردم نه برای همه شان چون برای اکثر مردم قابل دید باشد و برای شان ربط داده بتواند به همین خاطر من زبانی را انتخاب کردم که برای اکثر مردم قابل درک باشد و اگر شما تصویر آهنگ را دیده باشد خیلی ها زمینه ساده و بی کنایه دارد کار های اخیر من افکیت های معلق ویدیویی و انیمیشن های گرافیکی بود.

و من خواستم این کارم ویژه گی داشته باشد به ساده گی یک بیننده و شنونده خود را در آن پیدا کرده بتواند. و آسان فکر کرده بتواند و آسان حس کرده بتواند چیزی اذیت اش نکند از زبان گرفته تا پیام تا تصویر که دیده میشود و اگر به تصویر شما توجه کنید فقط یک درخت است یک زمین خالی است و یک آسمان است آسمان گاهی ابر دارد و گاهی بدون ابر رنگ زیبای آبی اش را نمایان میکند آسمان با رنگ آبی اش پیامی

آهنگ جدید فرهاد دریا به گونه بی متفاوت تر از آهنگ های پیشینش است. در سروده های دریا همیشه از امید و گذار به آینده حرف رانده می شد اما اینبار به گذشته ها پرداخته است. فرهاد دریا می گوید در این آهنگ تلاش کرده فقط برش های مختلفی از زندگی، ارزش ها و روزمره گی یک ملت در یک زمان معین را که گذشته است در کنار هم بگذارد؛ بی آنکه قضاوتی بر آن کرده باشد. آقای دریا گفت که ایجاد فضای بی تکلف و عاری از شگرد های پیچیده و مدرن تصویری در ویدیوی جدیدش و نیز کاربرد گویش عامیانه در تصنیف، به منظور ایجاد فضای ساده و بی پیرایه است که برای

اکثر مردم قابل درک و حس باشد تا شنونده و بیننده بتواند به سادگی بدون تکلف، با این تجربه ی حسی او رابطه برقرار کند. فرهاد دریا میگوید که افغانستان شاهد ظهور استعداد های تازه است ولی برای تداوم و رشد آن استعداد ها، باید این جوانه ها که یک فصل کلان شده از ریشه ها گسسته اند دوباره به ریشه ها و اصل شان وصل شوند. السلام علیکم فرهاد دریا عزیز بسیار تشکر که وقتی تان را برای این مصاحبه در خدمت ما قرار دادید. علیکم السلام!

پس به این معنی مثلاً شما در آهنگ "مشکل است اما از این بن بست باید بگذریم" یک نوع جنبش یک نوع تحریر است برای مردم میدهد ولی هدف از پس را که من گفتم این است وقتی که ما از داشته های دیروز خود صحبت میکنم معنی این را میدهد که آن چیزها را ما دیروز داشتیم و امروز نداریم. وقتی ما میتوانیم چاره گر باشیم که مشکل را بدانیم وقتی این آینه ها در برابر هم قرار گیرند ما درک میکنیم که چی را از دست دادیم چرا از دست دادیم و ما میتوانیم که به دست بیاوریم. اگر از این آهنگ تان بگذریم میخواهم پرسان کنم آیا کدام آهنگ دیگر هم زیر کار دارید چون آهنگ "اوغایتا" بعد از یک مدتی زیادی بر آمد. آهنگ های بعدی که من زیر کار دارم حداقل هشت تا ده آهنگ جدید دارم که امسال به بازار خواهد آمد. کمی از مطلع آنرا برای شنونده ما زمزمه نماید تا اشتیاق شان برای شنیدن این آهنگ شما زیادتر شود. این آهنگ من قصه دو انسان است که یک دیگر را دوست دارد قصه یک عشق است که در کابل کهنه اتفاق افتاده. فرهاد عزیز من از جمله شنونده گان غزل ها شما بودیم ولی در این وقت ها از شما غزلی شنیده نمی شود علت اش را میشود برای ما بگوید؟ غزل موسیقی و سبک است که آدم نمی تواند تمام گپ ها را در آن بگوید. شنونده و بیننده خاصی خود را دارد زمان و زندگی در افغانستان به سرعتی به پیش میرود که انسان با غزل قدم مانده نمی تواند من ضرورت زمان را دیده البته منظور من بازار نیست زمان و حالی که اکنون در وطن ما جریان دارد من آهنگ های ساختم ام مانند "مشکل است اما از این بن بست باید بگذریم" "با یک تن اتن کی میشود" "هله یا هو" "ژوند بنگلی دی" به این آهنگ ها می پرداختم. ولی در آخرین سال من کنسرت های دوره بی در اروپا دارم به آسیا و افغانستان هم دارم قرار است اگر توانش را داشته باشم یک البوم تازه از غزل میخواهم بسازم.

بقیه در صفحه ۱۶

دارد و زمین با ساده گی و خالی بودنش پیامی دارد تصویر این آهنگ من نهایت ساده گی را نشان میدهد و من هم چنان یک لباس ساده پوشیده ام مقابل کمره ایستادیم. و تصویر این آهنگ را آماده کردیم. آقای دریا آهنگ های شما همیشه پیامی داشته و در این جای شکی نیست تصاویر از قفل زندان گرفته و یک عینک که زیر تایر بزرگ یک بلدوزر میشود و آهنگ "مشکل است از این بن بست باید بگذریم" آنچنان شما که گفتید این مسایل بسیار محسوس است در آهنگ های تان، و پیامی را که من از آهنگ تان گرفتم منجبت یک شنونده وقتی که آهنگ های شما را شنیدیم همیشه یک پیام امیدوار کننده بوده ولی در ایت آهنگ تان تا اندازه پس و نا امیدی دیده میشود در مورد آن برای ما معلومات بدهد.

- نقطه بسیار خوبی را شما اشاره فرمودید، شما آهنگ را بار بار بشنوید نشان دهنده آتین یسی است که آدم پستی دیروز دل انداخته در نگاه اول این مسئله را بیان میکنند "اوغایتا" که من از اش گپ میزنم یک غایت طلائی نبود که در هیچ زمانی از تاریخ دیگر تکرار نمی شود من فقط خواستم دو آینه را در برابر هم گذاشتم و برای مردمی امروز بگویم و منجبت یک طرح نشان بدهم که ما در حق خود چی کردیم چیزی ها بسیار ساده اما بسیار زیبا داشتیم که امروز نداریم چیزی های که امروز داریم دیروز نه داشتیم من خواستم دو آینه را در برابر هم قرار بدهم تا آدم فکر کند ممکن است یک تعداد دوست ها به فکر من در این آهنگ موافق نباشند من حق میدهم آنها را چون هر کس وقتکه فکر میکنند جمع از دوستان با او و جمع مردم با او موافق است جمع دیگر با او مخالف است و این یک چیزی طبیعی است من از این کارم پشیمان نیستم این سوژه را خیلی آگاهانه انتخاب نمودیم فکر ها را آگاهانه چندیم من فکر میکنم این آهنگ باعث ایجاد بحث های گلان خواهد شد ولی این آهنگ چیزی را نشان میدهد که خودم خواستیم و میخواهم که مردم ببینند که در کجا ایستادن منظور من حسرت دیروز نیست و من فکر میکنم این آهنگ پر از پس و نا امیدی نیست.

مینه خه ده ؟

ژباړه: شرر ساپی

وینتانو ته وکتل، راته یې وویل، (مینه) درسره لرم....ومې ویل مینه رحمت او زړه سوی دی عمر زیات شو، زه بوډی شوم او هغه سپین ریری شو، هره شېبه راته وایي(مینه) درسره لرم.....نو ومې ویل مینه ، وفا، صدق او اخلاص دی .

له یوې سپین سرې مېرمن نه پوښتنه وشوه چې (مینه) څه شی دی؟؟ هغه وویل:د لومړي ځل لپاره مې دا کلمه له خپل پلار نه هغه وخت واورېده چې زه ماشومه وم، خپلې غېږې ته یې راجوخته کړم، ښکل به یې کړم او راته یې وویل زه درسره(مینه) لرم.....نو ومې ویل مینه توده غېږه او سکون دی کله چې پېغلوټې شوم، د کاوډي د زوی لیک راته راغی، زما نوم پرې کښل شوی و، په کې یې لیکلي و (مینه درسره لرم)...نو ومې ویل مینه جرات او لیونتوب دیکله چې کوژده شوم، نامزد راته وویل (مینه) درسره لرم....ومې ویل مینه هیلې او ارزوگانې دي کله چې مې واده وکړ، خاوند راته وویل (مینه) درسره لرم...نو پوه شوم چې مینه شوق او تلوسه دهکله چې کور ته راستون شو، هر څه منظم و، ډېر خوند یې ورکړ، راته یې وویل، (مینه) درسره لرم...نو ومې ویل مینه مننه او درناوی دی کلونه واوښتل سر کې مې سپین ولگېدل، خاوند مې سپینو

چرا دویا ایټباریه

با توجه به شرایطی را که ما اکنون داریم هنر موسیقی افغانستان را چگونه مینید؟

هنر موسیقی افغانستان یک برد دارد و یک باخت یک خوبی دارد و یک عیب ، و عیب اش این است که نسل جوان موسیقی امروز و جوانان که به موسیقی روی آوردن از ریشه های اصلی موسیقی دور شده اند . یک فصل کاملاً کلان در موسیقی افغانستان آمده که ریشه نه توانست به جوانه برسد و جوانه نه توانست از ریشه سود ببرد و نسل های بزرگتر از ما نه توانستیم که همان ارزش های اصیل موسیقی افغانستان را به نسل نو انتقال بدهیم و به جوان ها برسایم و اگر بدین صورت ادامه یابد شاید از نگاه شکلی آثار خوبی به نظر برسند اما ارزش های اصیل موسیقی در آن نه خواهیم دید باید این تغییر کند .امروز ما به حد کافی شاهد ظهور استعداد های هستیم و در هر بخش موسیقی مخصوصاً آواز خوانی استعداد ها رشد میکند ولی متأسفانه زمینه برای رشد شان وجود ندارد به همین سبب تداوم در زمینه هنر شان وجود ندارد و به جای نمی رسند و ما باید این راه را هم تغییر بدهیم و من فکر های برای این مساله دارم همین لحظه نمی خواهم بگویم چون خام است و رویش کار میکنم که ما باید همین فاصله را میان ریشه و جوانه از بین ببریم که استعداد های امروزی را روی پا ها ایشان ایستاده نمایم . تشکر فرهاد دریا عزیز از اینکه برای این مصاحبه وقت با ارزش تان را برای ما دادید.

پښتو ټولنې له خوا چاپ شوی و. په کتاب کې ډېر په زړه پورې طنزي شعرونه و، چې لوستلو به يې ماته ډېر خوند راکوه، او د حافظ صاحب په ماته د غني د مبارزې او شاعرۍ په اړه ډېرې خبرې کولې. په را وروسته کې د غني خان له نورې شاعرۍ سره هم آشنا شوم او بيا دهغه د ملي ترانې سره مې ډېره مينه پيدا شوه چې د پښتونستان په خپرونه کې به له کابل راډيو څخه خپرېدل. تر کومه ځايه چې ما د غني خان شاعري مطالعه کړې ده نو دا راته څرگندېږي چې غني خان په خپله شاعرۍ کې د پښتون ولس لپاره داسې يو ځلانده او تلپاتې شمع لگولې ده، چې په رڼا به يې هر پښتون د خپلې ورکې راتلونکې لارې او گودرې پيدا کړي. غني خان ما په کابل کې په هغه مشاعره کې وليده چې د ۱۳۶۶ لمريز کال د وري د مياشتې په ۲۹ مه د پښتو د ستر شاعر راحت زاخيلي په دغه غزل جوړه شوې وه چې ومطلع يې وه:

تا تصور کې را بلل غوارم

نوې دنيا آبادول غوارم

دغه مشاعره د راډيو افغانستان د هنر او ادبياتو د ادارې له خوا د حافظ صاحب په نوښت جوړه شوې وه چې له نيکه مرغه غني خان په کې هم تشریف درلوده او هم يې خپل يو شعر د مشاعرې گډووالو ته واوروه چې ما هم په جوړه شوې مشاعره کې په ډېره مينه واورېده، چې ددغه مشاعرې مشري هم په خپله حافظ صاحب کوله.

غني خان په ۱۳۷۴ کال کې د سلواغې په مياشت کې د ور پېښې ناروغۍ له امله په پېښور کې ومړ، چې د ميرينې د څلوېښتمې په ياد يې په کابل کې د ليکوالانو په اتحاديه کې د حافظ صاحب په مشرۍ يوه درنه مشاعره جوړه شوه او په مشاعره کې ما خپل دغه لاندې شعر ولوست.

غني خان ته

لارې تالا شوې د لعلونو خزانې د ستا
نه شته په درو کې نن د تورې نښانې د ستا
چوپه چوپتيا ښکاري د گلونو په هر بڼ کې نن
ته وايې بلبل دستور او مينې ترانې د ستا
ويښ يې چې احساس د قربانۍ مدام ژوند وي ساته
هېرې شوې له خلکو هسې رنگه افسانې د ستا
ستا د خم خمار کې چې په رنگ هسې خمونه شول
نن خدايېرو خالي دي له خماره ميخانې د ستا
تا يوه کيلسه له خپل جانانه ژوند کې کړې وه
وايه څوک به واوړي لاهم هسې شان گيلې د ستا
تاته خو جنت د جانان خيال و هستمې خوښ وي پرې
پاتې په دې باب شوې له ملا سره دعوي د ستا
تا چې ابدې وياړ د افغان په کې هر وخت لیده
هغه شوې بې نومه بې نښانه زمانې د ستا
دلته خو د قام له غمه او درده وچې نه شولې
وي به جنت د قام په غم سترگې لمدې د ستا
دلته هلته واړه رندانه جهان د عشق و ستا
خيال کې لور په لور وي د رندانو قافلې د ستا
اوره اوس کنځلې د خپل قام په جنتونو کې
ټولې مسخرې يې چې گيلې تل نارې د ستا
نور که په پيسو غنيان دي ته غني د شعر وي
تل به وي د ژوند ښايست د شعر «پلوشې» د ستا

راديو تلويزيون ملي سمنگان

عزيز الرحمن

نبود این سه موضوع در یک جامعه مردم سالار نمی توان اهداف ملی از قبیل، روشنگری، بسیج ملت، تأمین وحدت ملی، دست یافت، ایفای نقش به مثابه پل ارتباط میان مردم و دولت بزرگترین دست آورد رسانه ها در کشور می باشد که خوشبختانه از چندین سال بدینسو راديو تلويزيون ملي

دسترسی به رسانه ها ندارند به ویژه دسترسی به رسانه های تصویری و رسانه های چاپی اصلاً قابل دریافت در ولسوالی ها نیست. دسترسی به رسانه های چاپی، صوتی و تصویری به دلیل کوهستانی بودن فاصله ده ها و قریه ها از مرکز اییک مسیر نبوده و مردم به مشکل از حوادث، وقایع و مسایل جاری روز با خبر می شوند. در شرایط کنونی کشور حضور نشرات رسانه های تصویری، صوتی و چاپی به خصوص نقش آنها، کاملاً مثبت و چشمگیر می باشد و در جاهایی که رسانه ها فعالیت ندارند کمبود آنها یک نیاز جدی محسوب می گردد. آگاهی دهی، آموزش و سرگرمی از مشخصه های اصلی رسانه ها به شمار می آید، در

سمنگان یکی از ولایات شمالی درجه سوم کشور عزیز ما افغانستان می باشد که از لحاظ مدنیت، جایگاه تاریخی و قدامت باستانی برخوردار می باشد. تخت رستم، قره کمر و هزار سم از مشهور ترین آثار باستانی این ولایت است. مرکز ولایت سمنگان اییک بوده دارای شش واحد اداری می باشد. از لحاظ موقعیت جغرافیایی ولایت سمنگان یک ولایت کوهستانی بوده که بیشترین نفوذ این ولایت ساکن ولسوالی ها بوده و راه های مواصلاتی آن صعب العبور و خامه می باشد. پیشه اکثریت مردم این ولایت دهقانی و مالرداری است. از اینکه بیشترین مردم در اطراف و قریه جات ولسوالی ها زندگی می کنند و از مرکز شهر بیش از ۵۰ کیلومتر الی ۱۰۰ و ۲۰۰ کیلو متر از مرکز شهر فاصله دارند، دسترسی مردم به رسانه ها محدود و حتی می توان گفت

سمنگان فعالیت متمرکز در بخش آگاهی دهی و سایر موارد داشته است. باید گفت ولایت سمنگان که یکی از ولایات عقب مانده از کاروان پیشرفت و ترقی متوازن در کشور می باشد تا سال ۱۳۶۸ به جز جریده سمنگان که دولتی بود و آنهم با مشکلات زیادی با کیفیت خراب به قسم حروف چینی ماه یک مرتبه نشر می شد و موضوعات آن هم بیشتر مربوط به دولت و رسمی بود، هیچ گونه رسانه ای دیگر وجود نداشت در حالی که در همان شرایط در سایر ولایت کم بود رسانه های چاپی حضور خود را داشتند. خوشبختانه نظر به هدایت مصوبه شماره ۳۶۶۰ مورخ ۱۳۶۱/۹/۲۹ و شماره ۱۶۸ مورخ

۱۳۶۳/۷/۲ شورای محترم وزیران وقت به خاطر آغاز فعالیت تلویزیون در ولایت سمنگان و نظر به توافق و عقد پروتوکول میان مسئولین ولایتی سمنگان با جانب رادیو تلویزیون، زمین فعلی رادیو تلویزیون ملی سمنگان به طرف رادیو مطابق هدایت مصوبه فوق به جلب رادیو تلویزیون ملی سمنگان رسماً تسلیم داده شده است که اسناد آن موجود می باشد، اما نظر به شرایط و ادعای ریاست محترم شاروالی ایبک بر سر زمین متذکره دعوا وجود داشته که تا کنون این موضوع با وجود تقاضاهای مکرر حل و فصل نگردیده و به همین منظور تعمیر فعلی نه ترمیم گردیده و نه قابل استفاده می باشد، که امیدوارم مسئولین ریاست محترم رادیو تلویزیون ملی افغانستان در زمینه توجه جدی نموده این مشکل را مرفوع سازند تا این اداره بتواند با جذب دوزرها تعمیر خویش را اعمار نماید. قابل یاد آوریت در هشتم ماه حمل سال ۱۳۶۸ خورشیدی تلویزیون ملی ولایت سمنگان که نخستین رسانه تصویری و صوتی در این ولایت است، با نصب یک پایه دستگاه فرستنده صد وات ساخت روسی که ستدیوی آن با تجهیزات از طریق مهندسان رادیو تلویزیون ملی افغانستان منتاز گردید، در

شهر ایبک نشرات خویش را آغاز کرد که با استقبال گرم شهروندان قرار گرفت. نشرات تلویزیون سمنگان طور بود که برنامه های تلویزیون ملی افغانستان را از طریق کانال های مشخص روسی که به همین منظور نشرات است، از طریق ماهوار ثبت می نمود. بعد از مدتی ریلی آن را نشر می کرد. تا اینکه بار نخست در سال ۱۳۶۸ ثبت اخبار محلی ولایت سمنگان با دست آوردن یک پایه ویدیو VHS و یک پایه کمره مدل M1000 از طریق تلویزیون ملی ثبت و نشر گردید که سیستم نشراتی آن سی کم بود. که نشر اولین سرویس خبری توسط زحمات کارمندان رادیو تلویزیون ملی سمنگان خود یک دست آورد مهمی بود برای مسئولان ولایتی و کارمندان رادیو تلویزیون ملی سمنگان. بعد از اینکه طالبان حاکمیت را به دست گرفتن و نشرات تلویزیون متوقف گردید مواد آرشیف آن با همکاری کارمندان سابقه دار حفظ گردید ولی بعضی از وسایل آن از جانب طالبان یا سرقت شد و یا هم از بین برده شد. در نیمه دوم سال ۱۳۸۵ با نصب یک دستگاه جدید فرستنده ۲۰۰ وات نصب آنتن و دستگاه آخذ از طرف کمپنی بیسیل کشور هندوستان در تلویزیون ملی سمنگان این تلویزیون با کیفیت بهتر و سازه پوشش بیشتر به نشرات آغاز نمود که

بر علاوه ریلی نشرات تلویزیون ملی افغانستان با استفاده از امکانات محدود تخنیکی و نشراتی و کمبود تشکیل به تهیه و نشر برنامه های محلی از قبیل خبرها و گزارش ها، مصاحبه ها و نشست های تلویزیونی و سایر برنامه های دینی و فرهنگی پرداخته نقش اساسی را در بیان برنامه های دولت، تنویر آذهان عامه و ترویج سیاست ملی و به خصوص انعکاس نظر مردم ایفا نموده است. اکنون تلویزیون ملی سمنگان روزانه ۶ ساعت نشرات تولیدی محلی دارد که در پهلوی ریلی نمودن نشرات تلویزیون ملی برنامه های خویش را از قبیل تهیه و نشر می نماید. با وجود مشکلات تخنیکی، و نشراتی و نبود برق مطمئن و ستندرد و عدم تعمیر معیاری تا اندازی ای رضایت و قناعت مخاطبان را حاصل نموده است و تلاش همه جانبه جریان دارد تا با تهیه وسایل مورد ضرورت و رهنمایی جوانان مستعد و کارمندان بیشتر از پیش مصدر خدمت به جامعه شوند. خوشبختانه سال گذشته پروسه استخدام کارمندان از طریق رقابت آزاد در این آمریت تطبیق گردید که مطابق تشکیل منظور شده تمامی کارمندان اداری و تخنیکی آن استخدام گردیده اند که بیشتر شان

دارواښاد کمین په یاد

په ما به بیا سید انتظار شي، ستا به هېره
 وعده چې د وصال د شپې صنم راسره ردې
 په پته رقیبانو سره لاس د فساد یو کرې
 ښکاره تیره د سولې او سلم راسره ردې
 وفا چې دې په ما کمین پیرو نه ده نو خله
 بانې منځ کې د لوح او د قلم راسره ردې

د دې غزل ردیف (راسره ردې) دی.
 د ردیف د ښکلا په باره کې چې کومې
 خبرې شوې دي، دوه ټکي پکې تر نورو
 مهم ښکاري. یو دا چې تر بې ردیفو
 غزلونو ردیف لرونکي غزلونه ممکن
 ښه موسیقي ولري او بله دا چې تر
 ولاړو ردیفونو روان ردیفونه بهتره دي.
 روان ردیف هغه ته وایي چې د حرکت
 تصور وزېږوي، لکه د پاسني غزل
 ردیف چې حرکت پکې وینو.

هنرونه دي او په همدې خاطر ډېر سره
 نږدې گڼل کېږي. جرمن مفکر او
 فیلسوف هگل وایي چې موسیقي د بنیاد
 احساس بیانوي خو د بنیاد فکر نه شي
 بیانولای نو ځکه شعر ورسره ملګرتیا
 کوي. امیر خسرو بلخي چې په دهلوي
 مشهور دی، د شعر او موسیقي دواړو
 استاد و. هغه شعر ناوې کڼي او موسیقي
 یې گانې او پسول. ارواښاد برکت الله
 کمین د پښتو له هغو معاصرو شاعرانو
 څخه دی چې سندر غاړو یې د شعر
 ناوې د موسیقي په پسول پسوللې ده. دلته
 به د هغه غزل نور بیتونه رانقل کړو چې
 د افغانستان د موسیقي د دوستانو په
 کړيو کې مشهوره ده او مطلع یې مخکې
 ذکرشوه:

اخیر به یې د سپینې خولې په طمعه طمعه مر شم
 چې شرط یې تحمل د درد و غم راسره ردې

په سړني ثور کې برکت الله کمین د
 وفات یولس کاله پوره کېږي. د
 غزلونو شاعر برکت الله کمین شپږ
 اتیا کاله پخوا د ننگرهار د سره رود
 په چارباغ صفا کې د مجددي
 حضراتو په ستانه کورنۍ کې دنیا ته
 راغی، په خوانۍ کې یې د عشق او
 مستۍ غزلونه وویل او په بودا توب
 کې یې د وطن تباهي او د یوازیني
 زوی خوانیمرګي په شعر کې نور
 اړخونه پیدا کړل. هغوی چې د
 ننگرهار د هنرپالې سیمې له موسیقي
 سره بلد دي، خامخا به یې د ایوب
 استاذ په اواز کې د برکت الله کمین
 هغه غزل اورېدلې وي چې مطلع یې ده:
 تر څو به په چل ول باندې قدم راسره ردې
 په دروغو به لاسونه په قسم راسره ردې
 موسیقي او شعر دواړه غږن او مصوت

غوښتې دوی د سولې شعرونه لیکلي او که سرکار لویه جرگه رابللې ده دوی د جرگو په باره کې څېړنې کړې دي. د دغو قلموالو په مقابل کې یوه بله ډله ادیبان وو چې هغوی د سرکار سیاستونو او غوښتنو ته له پام کولو پرته د خپل زړه په حکم قلم وچلاوه. ارواښاد برکت الله کمین د دې وروستی ډلې ادیبانو په کتار کې و. ده د خپل شعر رنگینه دنیا جوړه کړه او د موسیقي په مرسته یې د ننګرهار او بلکې ټول هېواد حجرو او دبرو ته ورسوله.

څومره له فېشنه چې بې نیازه ده
 هومره په ساده ښکلا منلې ده
 هر ځلې له بل ځلې محبوبه شي
 څومره چې کمینه ما لیدلې ده

ارواښاد کمین په ۱۳۷۵ لمريز هجري کال کې چې په افغانستان کې د کورنۍ جګړې لمبې بلې وې او زړونه ساړه وو، داسې شعرونه ويلي دي:

د زرګمې لمسه راته دا ده خو خوند نه راګوي
 ارزو مې ناسته ستا تر خوا ده خو خوند نه راګوي
 ستا انګي ګلان او خوله دې موسېدلې غوتې
 باغچه دې ښکلې په خندا ده خو خوند نه راګوي

لکه څنګه چې اوس ادب د لیکنې او ګرني په دوو څانګو وېشو، دغسې کولای شو چې د افغانستان د تېرو سلو کلونو لیکوال او شاعران په رسمي او غیررسمي وېشو. په تېرو سلو کلونو کې یو شمېر لیکوالو او شاعرانو نه یوازې په سرکاري ادارو کې کار وکړ بلکې د سرکار له سیاستونو سره سم ادبیات یې وپنځول. که سرکار سوله

د ارواښاد کمین په شعرونو کې ردیف لرونکي غزلونه زیات دي. د حسن او ښکلا په باره کې یوه مشهوره نظریه دا ده چې ښکلا په اصل کې په زړه کې وي، د باندې او بهر نه وي. له دې نظریې سره سم چې د ښکلا سوبزکتیفه یا انفسی نظریه یې بولو، که زړه د ښکلا لېوال وي نو په دنیا کې به ښکلا ویني او چې زړه مراوی شي، ښکلا هم بېکه شي. همدا وجه ده چې په زړښت کې بنیادم فکر کوي چې هغه پخوانی ښایست په دنیا کې نه دی پاتې. راځئ د ارواښاد کمین د ځوانۍ د ورځو شپو یو غزل سره ولولو چې شوخي او مستي ورڅخه اوري او د یوه ځوان زړه او زلمي نظر د دنیاګۍ سیل راباندې کوي:

مې ګرموئ خلکه نازولې ده
 ناز ورسره خوند کوي چې ښکلې ده
 دا ده د خوبانو فطرتي برخه
 خټه یې غرور سره اخیښلې ده
 دا چې په رښکلو ورېځو موسکه شي
 نوې ځوانۍ نوې تـځنولې ده
 ځمکه د اسمان ایله اوس سیاله شوه
 دې غوندې سپورمۍ چې پرې ختلې ده
 ماته دا غمازه آینه کړې چې
 دا یې په خپل حسن پوهولې ده

مقام خرد و در فرهنگ و آیین دانش

پیوست به گذشته

شمس الحق آریانفر

(حدیث) حق پسر بر پدر آنست که نام نیک نهد، همسرش دهد و خط نوشتن بیاموزد. (حدیث) دانش بیاموزید ولو در چین باشد. (حدیث) طلب علم فرض است. (حدیث) دانش گمشده مومن است هر کجا بیاید به آن، اورا سزوار تراست. پیامبر به بارگاه خدا التجامی کرد: الهی علمم را زیاد نما. و باز از دستگیر اسلام است که: احتکار دانش روانیست، بهترین صدقه دانشی است که آدمی فرامی گیرد و به برادر تعلیم می دهد. توجه به علم و آموزش در اسلام تا آنجاست که عالم دین از تعلیم علوم ضروری باید اجرت نگیرد و دولت مکلف است او را اعاشه نماید. دانشمندان اسلامی در این زمینه نهایت توجه داشته اند، می گویند: شکاکی آنقدر به آموزش و مطالعه راغب بود که در جوانی در حالی که کتاب مفتاح العلوم جا حظ بر روی سینه اش بود، پدرود حیات گفت. روایت است که ابوریحان بیرونی در بستر مرضی، مسله بی را پرسید. دانشمندی که به دیدنش آمده بود، گفت: فعلاً صحت شما خوب نیست. وقتی صحت یافتید، توضیح می دهیم. بیرونی گفت: من از این مرض نجات نمی یابم اما آرزو دارم این مسله

را دانسته بمیرم. می گویند: وقتی این دانشمند مسله را شرح داد و از نزد ابوریحان رفت، هنوز زیاد دور نشده بود که صدای گریه و ناله زنان بلند شد. ابوریحان وفات کرده بود. درست همان

قول پیامبر را عملی کرد. چنین گفت پیغمبر راست گوی: زگهواره تا گور دانش بجوی

گویند: زمانی هیأتی از یکی از قبایل کفار عرب به دیدن حضرت علی آمد چون از علم علی (رض) زیاد سخن گفته می شد، به گونه امتحان خواستند، چند کس یک سوال را مطرح نمایند و ببینند که حضرت علی (رض) چگونه جواب می دهد. سوال آنها وقتی هر یک به تنهایی نزد حضرت علی می آمدند، این بود: علم بهترست یا مال؟ و علی هر بار پاسخ جداگانه

می داد. توجه نمائید، علم را بالاتر از این کسی وصف نکرده است و این وصف علم است در اسلام:

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که میراث انبیا است و مال میراث هارون و فرعون و هامون.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که علم ترا حفظ کند و تو مال را حفظ می نمایی.

سوال: علم، بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که عالم و علم دوست زیاد دارد و صاحب مال دشمن فراوان.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که علم به انفاق زیاد گردد و مال کم.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که عالم را به بزرگی یاد کنند و صاحب مال را لثم و خیل گویند.

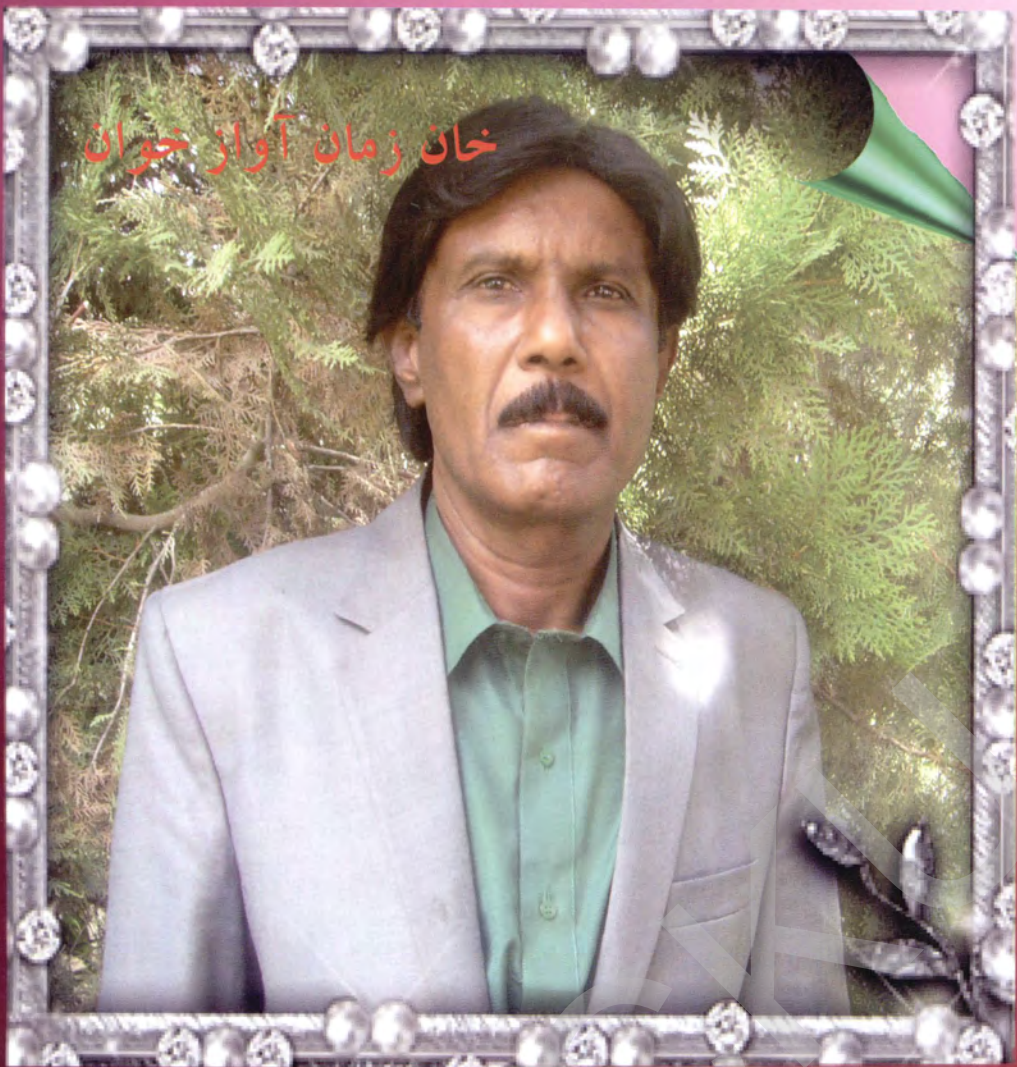
بقیه در صفحه ۴۸

فرهاد دریا

مینه وفا آواز خوان

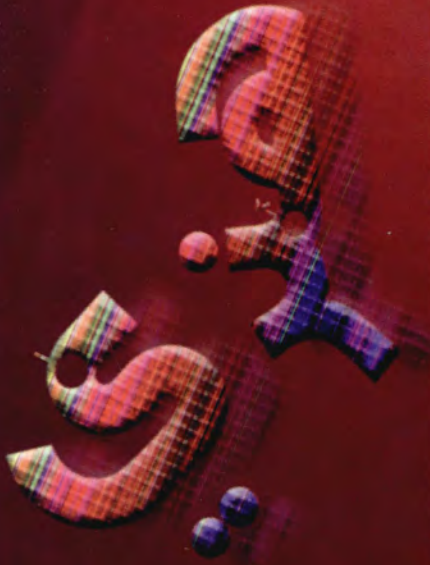

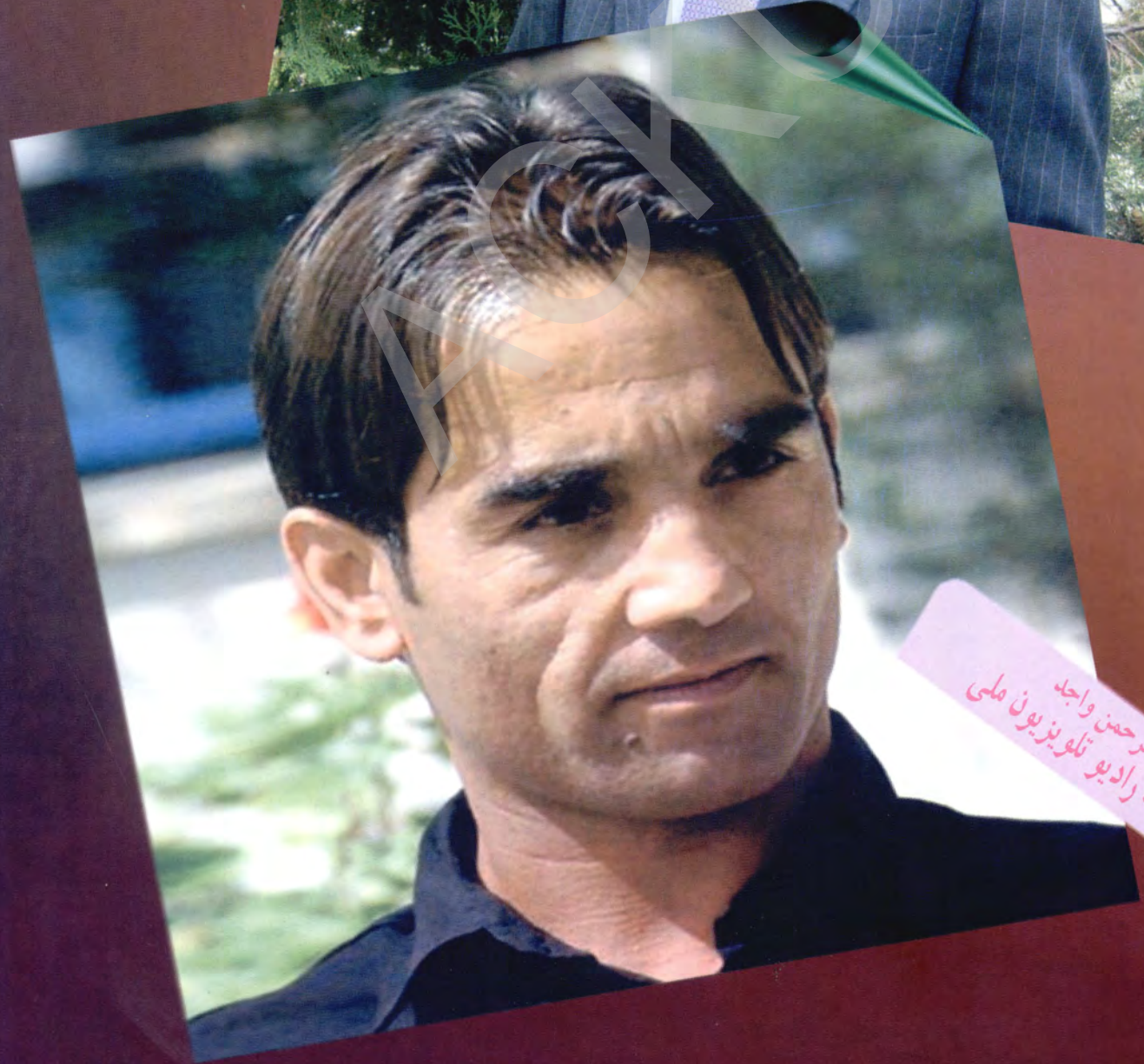
خان زمان آواز جوان

خوشبو احمدی آواز جوان

احمد شعیب دوست
گوینده تلویزیون ملی

حمایت الرحمن واجد
هنر پیشه رادیو تلویزیون ملی

صفحه

شعر

ساقی راخه

سلیمان لایق

په اوبسکو نه تیپری هغه اور چې پخوانی وي
په صبر نه رغیږي هغه درد چې ځنډنی وي

بېگا مې خپلې چېغې په دننه کې یاغي شوې
دستوني ورمې بند کړ چې فریاد به لېونی وي

ژوندون دتلونکو خلکو یوه روانه قافله ده
هر یو به روانیږي که هر څومره پستنی وي

ورځه مخ ته دې بڼه شه د گردۍ ځمکې اسیره
په تگ کې چې څوک نه نکوښي رښتینی مېړنی وي

ساقی راخه چې مات کړو دجامونو پرهېزونه
وېرېرم دا راغلی پسرلی به وروستنی وي

دا څه که په یوه دور زموږ تنده ماته نه شوه
یو جام به دهستی له تـول دریا به څښلنی وي

فهار عاصی

شعر حجاز

سحری به یاد رویت هوس نماز کردم
به حضور دل تپیدم بخدا نیاز کردم
همه خانه را خیالت بگرفت و آرزویت
لب ناله بسته میشد، در گریه باز کردم
کله های شام هجران و غمینه ها غربت
دوسه نکته بود از درد، منش دراز کردم
به مقام کبریایی که سخن نداشت راهی
به دعا نه رفت کاری و ترانه ساز کردم
عطشم چنان ز جا بود که رفته رفته آخر
ره کربلا گرفتم سفر حجاز کردم
پروپای جلوه هایت گل سرخ بود
تب عشق دست داد و سروپا گداز کردم

صفحه

شعر

خلیل الله خلیلی

نالہ به دل شد گره، راه نیستان کجاست؟
 سینه به من شد قفس، طرف بیابان کجاست؟
 در تف این بادیه، سوخت سراپا تنم
 مزرعم آتش گرفت، نم نم باران کجاست؟
 خوب و بد زندگی، بر سر هم ریختند
 تا کند از هم جدا، بازوی دهقان کجاست؟
 در تف این بادیه، سوخت سراپا تنم
 مزرعم آتش گرفت، نم نم باران کجاست؟
 اشک در آیم تشنانه، آه به بادم سپرد
 عقل به بدم فکند، رختی زندان کجاست؟...

سید شاه (سعود)

غزل

ته چي نه يي د ژوند کار کولای نه شم
 راشه راشه انتظار کولای نه شم
 زندگی ز مـ ا د و س خبره نه ده
 خو مجبور یـ مـه انکار کولای نه شم
 مخامخ راته قاتل د سر ولار دی
 خو انسان دی پری گوزار کولای نه شم
 سلامت گودر په بیه رانه غواری
 زه سـ و د ا د یو چنار کولای نه شم
 پته مینه می هـ م داسی پته بینه ده
 زره می غواری خو اظهار کولای نه شم

(سمیع حامد)

گر جهنم ساختم فردوس هم میسازمت
 ای وطن میسازمت آخر خودم میسازمت
 آنقدر هایی که می گویند تنبل نیستم
 با تفنگت گر شکستم با قلم میسازمت
 آئینه در آئینه در راه ستم میسازمت
 سنگ اندر سنگ در ریخت اما غم مخور
 هر که آمد بر سرت بم سرخ بم میسازمت
 من از آهنپاره های سرخ بم مگرزیبای من
 غم مخور ای خانه ی ویران مگرزیبای من
 با نفسهای امیدم دم به دم میسازمت
 تا تو زیبا تر شوی گل میشوم گل میشوم
 باورم کن یک رقم نی یک رقم میسازمت

آریا حافظ کمال

مینه ژوند مینه بنکلا مینه ربا ده
 مینه سوز مینه گداز مینه خندا ده
 مینه زره ته روشنایی بخشی د بنکلو
 مینه زخم به مر خیم مینه روغتیا ده
 مینه سولسه ده خوشی او ترقی ده
 مینه سوله در آلودگی کی بنه سبا ده
 داد مینتی برکت دی چی بی گورم
 به آسمان کی چی مجنون سره لایلا ده
 بی حی ویرانه دوطن مو هره خواده
 در آریا مینه وطن سره ده دبره
 دعمل سره بی ملکی را وینا ده

عشقری

ای ساربان ای ساربان، من مهرت همراهم
 هر سو که میباشی روان، من مهرت همراهم
 زاد سفر دارم به خود من بار دوشت نیستم
 ترسم بود از سارقان، من مهرت همراهم
 در بار بندی های تو شانه دهم از جان و دل
 از من ترا نبود زیان، من مهرت همراهم
 بیدرد و افسرده نیم، دارم بدل جوش و خروش
 بق بق زخم چون اشتران، من مهرت همراهم
 دزدان اگر گیرند عنان، من میزنم همراه شان
 دارم بخود تیغ و سنان، من مهرت همراهم
 من شخص صاحب جرنتم بی دست و بی پا نیستم
 باشم جوان پهلوان، من مهرت همراهم
 با امر و با فرمان تو با کاروان خدمت کنم
 نگریم از بار گران، من مهرت همراهم
 بر هر طرف گردی روان، سالاری درین کاروان
 باشی چه مرد قهرمان، من مهرت همراهم

گفت و گو

مجله آواز

گفت و گو با خانم رمزیه رمز

محمد جواد اکبری

سخن، برترین هدیه شایان خداوند به انسان ها است، بی گمان گوینده گی هنراست، شاید درنگاه اول این ادعا عجیب جلوه کند و کسانی ادعا کند که سخن گفتن یا بیان، وسیله بیان مفاهیم وخواست یک امر عادی است. در واقعیت سخن گفتن وگوینده گی، هنر گفتگو در اجتماع و برای اجتماع است و این هنراز همان زمان آغاز یافت که آدمی شروع به سخن گفتن کرد همه پیغمبران نشر و تبلیغ آئین خویشرا باسخن گفتن آغاز کرده اند و در کنار حقانیت با این هنر در دل ها راه یافته اند. این هنر هم چنان ادامه یافت تا اینکه رادیو تلویزیون ایجاد شد. خانم رمزیه رمز رحیمی یکی از گوینده گان موفق مستعد و فرهیخته رادیو تلویزیون ملی است وی در کوچه رکا خانه کابل در یک خانواده متدین و روشنفکر تولد و پس از دوره کودکی در سن ۶ سالگی شامل مکتب ابتدائی میرمن خجوشد

و پس از دوره ابتدایی شامل لیسه انقلاب گردید بعد از سپری امتحان کانکور به پوهنخی ژورنالیزم پوهنتون کابل بانمرات عالی شامل گردید. خواننده گان عزیزاداره مجله آواز مصاحبه را با خانم رمزیه رمز به انجام رسانیده، امید مورد علاقه شما قرار گیرد. آواز- خانم رمزیه رمز پس از چند سال

مهاجرت دوباره به ستدیو رادیو تلویزیون ملی بازگشتید؟

خانم رمز- نخست از همه سلام و احترام خویش را برای شما و تمام کارکنان مجله زیبای تان و از طریق شما برای تمام خواننده

گان مجله آواز به مانند گل های خوشبوی بهاری تقدیم نموده صحت و سلامتی برای تمام هموطنان عزیز آرزودارم به جواب سوال شما باید بگویم که من تقریباً ۲۰ سال قبل از افغانستان کشورم به پاکستان مهاجرشدم دوباره به وطنم و رادیو تلویزیون ملی و هنر نطاقی رو آوردم.

آواز- چه باعث شد که گوینده شدید؟

خانم رمز- در جریان مکتب مقاله های را که خودم می نوشتم و در محافل مکتب قرائت و نطاقی میکردم در آن

زمان دوستی داشتم به نام حمیده که برادرش نطق برنامه زراعت در تلویزیون ملی بود به نام نصیر رشیدی نظریه شناخت انانس و متن های کوتاه برنامه زراعت را گوینده گی میکردم و در زمان رخصتی مکاتب همکاری خود را باراديو دوطن غرآغاز کردم ناگفته نه ماند بعد از سپری نمودن امتحان مرا موظف به خواهش متن کردند پس از مدتی آقای محمد ذکی که اکنون هم به دفتر نطقان حضور دارد برایم اطلاع داد که مدیر نطقان آقای ابراهیم خیل شمارا خواسته همان بود که با او یکجا به دفتر نطقان راديو تلویزیون ملی افغانستان که بسیار برایم دوستداشتنی است آمده وبدون کدام امتحان به ستدیو تلویزیون فرستاده شدم وهمزمان به پوهنتون کابل به پوهنخی ژورنالیزم درس میخواندم وهم در راديو افغانستان، راديو کابل وتلویزیون برنامه های چون دوبلاژ فلم های هنری ومستند ، برنامه های هنری وادبی ، شما وتلویزیون ، سینما وجوانان را نیز گوینده گی میکردم پس از یکسال گوینده گی اخبار ساعت ۸ شب تلویزیون را نیز آغاز نمودم.

آواز از نظر شما نطقی هنر است یا فن؟

خانم رمز- از نظر من نطقی هنریست ذاتی که خداوند متعال برای انسانها عطا میکند وسه اصل عمده را باید دارا باشد اول صدا دوم سیما وسوم سواد اگر کس ازاین سه اصل یکی را کم داشته باشد نطق شدن غیر ممکن است.

آواز- در خوانش کدام برنامه ها خود را راحت احساس میکنید؟

خانم رمز- در برنامه های هنری وادبی خودرا راحت تر احساس میکنم واکنون برنامه های نشر مستقیم، پیام هاتماس های تیلیفونی ، ساعتی باشما، مشعل داران هنرو برنامه های فوق العاده نوروزی وعیدی..راگوینده گی میکنم.

آواز: آیا حضور در خوانش سرویس های خبری راديو وتلویزیون ملی دارید؟

خانم رمز: در مورد سرویس های خبری باید گفت از روزیکه دوباره به راديو تلویزیون ملی آمدم و به نطقی آغاز کردم در اخبار شب راديو اشتراک و اخبار روز تلویزیون و ازطرف شب اخبار ساعت ۷:۳۰ دقیقه چینل دوم تلویزیون را نیز پیش میبرم همچنان برنامه هفت روز در هفته چینل دوم و هر ساعت اخبار راديو کابل وراديو افغانستان را نیز پیش میبرم.

آواز: در زمان مهاجرت با کدام نهاد رسانه بی منظورم راديو وتلویزیون همکاری داشتید؟

خانم رمز: در پاکستان زندگی میکردم در تلویزیون خیر کار میکردم آنها یک برنامه داشتن که تنها خبرها را برای مهاجرین افغان در پاکستان از طریق همان تلویزیون نشر میکردند که اخبار را

میخواندم و تقریباً سه سال با ایشان همکاری داشتم .

آواز: آیا کدام خاطره از دوره کاریتان دارید؟

خانم رمز: هر روزی که میگذرد برایم یک خاطره شیرین ودوستداشتنی است وجالب ترین آن روزیکه دریک محفل با رییس جمهور کشور آقای کرزی که خیلی شخص مهربان است معرفی شده واحوال پرسى نمودیم روز فراموش ناشدنی برایم است .

آواز: در مورد زنده گی، شخصی، تان بگوئید؟

خانم رمز: ازدواج کردیم وصاحب سه فرزند استم که دودختر ویک پسر.

آواز: خانم رمزیه رمز از صحبت های مقبول وشیرین تان یک جهان سپاس در اخیر نظر تان را در مورد مجله آواز بگوئید؟

خانم رمز: مجله آواز یک مجله بسیار دلپذیر وخواندنی که به قطع وصحافت زیبا ورنگین که همیشه کوشش میکنند تا کارمندان تلویزیون ملی وبرنامه های آنان را به معرفی بگیرند وتشکر میکنم از تمام کارمندان مجله آواز که زحمت کشیدن وازمن یادی کردند .

په پښتو ادب کې سروکي

محمد سرور وکيلي

په، هُو، ترچنارولاندي منگيه
سباکوچ دی لاليه

په دغه ډول نورې ډېرې سروکي
شته چې يو کتاب خنې جوړېږي
خودلته يې ديوځويادونه
کوو. سروکي د لنډيو سره سم تاريخ
لري نوي نه دي. د سروکو ويونکی
يا جوړونکی څرگند نه دی څرنگه
چې ترمخ هم يادونه وشوه .
سروکي په ډول ډول څپو، بندو
اونظمو سره ويل شوي دي او
موسقي هنرمندانو د په زړه پورې
لنډيو سره کمپوزکري دي . ځيني
سروکي دي، چې په مسرियो ويل
شوي؛ خو قافيه نه لري په وزن کې
خپل سمې وي خو بند پر بند ويل
کېږي . لکه: «بي بي شېريني ژري
گلي - راباندي واچوه سور شال -
دواړه لاسونه، بي بي شېريني»

داسروکې په درو بندو کې ويل
شوې ده او ددغي سرکي
سندرغاړی تر ډېر حده خيال محمد
دی. دابله سروکې، لکه: «ولارشه
پېښورته کميس تور ماله راوړه
تازه تازه گلونه درې څلور ماله
راوړه» دغه مقفه يې سروکې دوې
مسرۍ دي درديف سره، چې په
بحرکي خپل هم سمه ده. يانې منظم
شعر دی. خو ځيني هنرمندان د
پېښور پرځای (لارشه ننکرهارته)
او ځيني بيا وايي (ولارشه
کندهارته) وايي. دابله سروکې

« ولارشه پېښورته کميس تور ماله
راوړه - تازه تازه گلونه درې
څلورماله راوړه »

دغه سروکې د لنډيو سره ويل کېږي
او تکرارېږي او ډېر خوندوره وي. يا
داسروکې: « بي بي شېريني ژرې
گلې راباندي واچوه سور شال دواړه
لاسونه، بي بي شېريني » داهم د لنډيو
سره ويل کېږي. لکه آسمان په ستورو
بنايسته دی + لکه دپيغلي غاړه په
خالونه، بي بي شېريني نورې
سروکي: «لوگدشود لونگو لوگدسو
» په لنډيو کې: جانان زما زه دجانان
يم - « هُو، لوگدشو، گدشود لونگو
لوگدشو ++++ چې پر بازارمي
خرخوي ورسره ځمه-« هُو، لوگدشو،
گدشو د لونگو لوگدشو. بله سروکې: «
ترچنارو لاندي منگي په سبا کوچ دی
لاليه » داهم د لنډيو سره ويل کېږي .
سپورمۍ په حال به راته وايه --»
سباکوچ دی لاليه، هُو، سباکوچ دی
لاليه+چې مي جانان پرديباڅه
روزگار لرينه--» سباکوچ دی لالی

سروکي په ادبياتو کې د پښتو دغسي
نه دي راغلي لکه لنډۍ، تيزي
اوتکوريزي؛ خو د موسقى په هنر
کې ډېر اورېدل کېږي او اوچت مقام
لري. موزيک خوښونکي وگړي يې
ډېر اوري او ډېر اورېدونکي لري .
سروکي تر ډېره ځايه يو مسريزه يا
دوه مسريزه شعرريزه نيمکه ده .
اکثرا د لنډيو سره ويل کېږي، چې
د لنډيوخوند لوړه وي. د سروکو
جوړونکی لکه د لنډيو په شان نه دی
څرگند. سروکي مينه يزي، عشقي
اونظمي يويزي (فردونه) دي، چې په
لنډيوکې واري (تکرار) ويل کېږي
په پښتو موسقي هنر کې بېخي
ډېرې دي خودلته يې د بېلگې په توگه
هغه نامتو سروکي چې زموږ د پښتو
نامتو سندرغاړو لکه: عبدالله
مقری، خيال محمد استاد
سراهنک، استاد گلزار علم
استادناشناس اودغسي نورو ډېرو په
زړه پورې سندرغاړو ويلي، راوړو
لکه:

مالکه ده . سروکي په پښتو کي لکه لنډۍ، تپۍ، تپيزي او ټکوريزې داسې په خانگري نامه څوک نه پېژني . که څه هم سروکي لکه څرنګه چې تر مخ وويل سوه قدامت يې دوغمرې دی لکه لنډۍ؛ ولي تل سروکې دلنډيو سره ويل شوي . پخوا چې راډيو او ټلوېزيون نه وو خلکو د مېلې لپاره غزل ويل او «دریه» بې وهله نو نورو چې به سندرې ورسره ويلې «کسر» بې ورسره وايه يانې لومړې مسرې بې ورسره تکرار ويل . سروکي هم لکه «کسر» دسندرو دغسې يو ترتيب لري . خو دا بايد هېر نه کوچې سروکي خان ته خپلواکه بڼه لري، خو «کسر» دهرغزل لومړی بيت دی، چې تکرار يري.

اخځونه د وهندوی، محمداسماعيل «يون» مقاله دښنوا په وېبپاڼه کي (پښتوکې دري شعري فورمونه)

۲۰۱۲. ۹. ۹

سروکې : « دهلک توره لونگۍ - زرزي چپنه » دلته گورو، چې دغه سروکې يوازي يوه مسرې ده په « ۱۱ » څپوکي او په دو بندوکي، چې دهرې لنډۍ د مسرۍ په پای کي ويل کېږي . لکه: يارمي هندو زه مسلمان يم--» زرزي چپنه++++ديار لپاره درمسال چاروکومه --» بله سروکې ورې ليلو سهاردی « دغه سروکې په دوه بنده او (۸ څپو) کي يوه لنډه مسرۍ ده . چې د لنډيو سره ويل کېږي . لکه : شراب په شره ناروا دي --» ورې ليلو سهار دی ++++ما ته روادې ديار غم غلظه ومه --» ورې ليلوسهار دی سروکې څرنګه چې ليدل کېږي په مجموع کي منظم شکل نه لري، کله دنظم په ډول کله ديوه بيت په ډول اوکله بيا هم يوه مسرۍ وي . په هر رنگ چې وې خو ډېرې خوندورې په زړه پورې دي او د هرې لنډۍ سره چې يوه سروکې راسي د هغې لنډۍ خوند لاڅو ځلې اوچته وي . يانې سروکي د لنډيو

گورو» : لوگډسو د لونگو لوگډسو» دلته يوازي يومسری ده، چې تکرار يري او دا يوه مسرۍ « ۹ څپې » لري . دلنډۍ دهر يوې مسرۍ ورسته دغه سروکې ويل کېږي . ددغي سروکي سندرغاړی تر ډېره بريده خدای بختلی استاد سراهنگ دی . او دغه سروکې لکه : « ترچينارولاندي منگی په -- سباکوچ دی لالی په « يولنډ مقفي نظم دی . چې په لنډيوکې داسي وايي : مخ په مروند کله پوتيري - «سباکوچ دی لالی په، سباکوچ دی لالی په++++ظالمه ياره سلامي ولاريمه --» سباکوچ دی لالی په، سباکوچ دی لالی په، ترچينارولاندي منگی په سبا کوچ دی لالی په . ددغي سروکي سندر غاړی تر ډېره ځايه استاد گلزار علم دی . دا سروکې لکه چې وايي : « اې پالي پالي پال مي وگوره--- زيم شرابي هال مي وگوره » دغه سروکې يوقافيه لرونکی نظم دی د ډېرو سندرغاړو لخوا ويل کېږي . (پالي مانا فال ليدونکی او پال مانا فال .)

بيا دايله سروکې : « زمور داملنګي ده -- او دښکلو باچاهي ده »

هم يو ډېر لنډنظم دقافيې سره او هم کېدای سي، چې لکه يوه اوږده مسرۍ غونډي وي . دغه سروکې د ډېرو سندرغاړوله خواپه لنډيو کې ويل کېږي . اودا بله سروکې : « گل بشرې راشه گل دي واخله نور مشکوه گل --- داغچه دي بسته نور مشکوه گل » بله زړه

شناسایی کارمندان

رادیو تلویزیون به انجام رسانیده است مدیر او بی وان NEC واحد های سیار تلویزیون ، سرپرست مدیریت عمومی تلفون مدیر عمومی ترمیمات رادیو در میزان سال ۱۳۹۲ شامل پروسه اصلاحات اداری رادیو تلویزیون ملی گردید با سپری نمودن امتحان دوباره به حیث مدیر عمومی ترمیمات رادیو ایفای وظیفه می نماید. موفقیت برایشان خواهانم .

انجنیر عبدالغفور فرزان در سال ۱۳۳۷ در گذر بارانه شهر کابل در یک خانواده روشن فکر متولد گردیده و پس از سپری نمودن دوره طفولیت در سال ۱۳۴۲ شامل مکتب ابتدایه شاه شهید (ع) گردیده و بعد از اخذ شهادتنامه صنف ششم در سال ۱۳۴۸ از آن مکتب فارغ شد و شامل مکتب متوسطه شاه شهید گردیده در سال ۱۳۵۳ به صنف نهم مکتب میخانیک کابل در رشته رادیو تخنیک به تحصیل آغاز و با اخذ دیپلوم در سال ۱۳۵۵ از آن مکتب فارغ شد در سال ۱۳۵۷ از رشته رادیو تلویزیون انستیتوت معاون انجنیری میخانیک کابل با اخذ دیپلوم به درجه عالی فارغ گردیده در سال ۱۳۵۷ مامور رسمی در ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی به حیث انجنیر ترمیم در مدیریت عمومی ترمیمات تلویزیون شامل وظیفه گردید و در سال ۱۳۵۸ به حیث عضو مدیریت عمومی او بی وان NEC ، در سال ۱۳۶۱ با استفاده از یک بورس تحصیلی ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی در رشته رادیو تخنیک عازم کشور اتحاد شوروی سابق در پولی تخنیک دولتی شهر تبلیسی مصروف تحصیل و در سال ۱۳۶۸ با اخذ دیپلوم ماستری در رشته رادیو تخنیک فارغ گردید بعداً وظایف ذیل را در ریاست تخنیک

از طریق رقابت آزاد ، موفق وبه حیث مدیر عمومی آرشیف ریاست اسناد و ارتباط ایفای وظیفه مینماید . موفقیت برایشان خواهانم .

عبدالمحمود فرزند عبدالشکور در ولایت کاپیسا چشم به جهان گشود . تحصیلات ابتدایی را در مکتب نمبر اول ولایت کاپیسا و در سال ۱۳۶۱ در لیسه مسلکی اداره عامه و در سال ۱۳۶۴ فارغ گردید سپس به مدت ۲ سال تجلیل به حیث مامور رسماً در ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی به حیث عضو ریاست اسناد و ارتباط ایفای وظیفه نمود و بعداً به خدمت دوره مکلفیت عسکری سوق پس از سپری نمودن عسکری در سال ۱۳۶۹ در مدیریت عمومی تحریرات ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی مقرر شد در سال ۱۳۸۲

گرديد. مدت سه سال است که در راديو تلوزيون ملي اداره زبانهای محلی در بخش ازیبکی ایفای وظیفه می نماید. موفقیت برایشان خواهانیم .

بی بی سلیمه امامی فرزند رحمت الله امامی یکی از نطقان برنامه های اوزیبکی راديو افغانستان است در یک خانواده روشن فکر و متدین در ولایت تخار ولسوالی بهاوک چشم به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی خود را در لیسه نسوان بی بی مریم ولایت تخار متوسطه را در شهر کابل لیسه عالی ابوالقاسم فردوسی "به پایان رسانیده است و مدت دو سال در راديو افغانستان به حیث تهیه کننده و گوینده برنامه اوزیبکی ایفای وظیفه نموده است و در یکی از پوهنتون های خصوصی شبانه در پوهنخی حقوق علوم سیاسی و رشته دیپلوماسی مصروف فراگیری تحصیلات عالی می باشد. خانم سلیمه از طریق رقابت آزاد در بست ۵ به حیث تهیه کننده برنامه اوزیبکی کاندید و بعد از سپری نمودن امتحان رقابت آزاد به حیث تهیه کننده برنامه اوزیبکی موفق

د ننگرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو څانگه کې خپله د زده کړې لمن وغورولې ، چې په (۱۳۹۰) کال کې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانگې څخه لمن راټوله کړه ، او د لوړو زده کړو سند یې لاس ته راوړ ، همدا راز په ۲۰۰۸ نه تر ۲۰۰۹ کال پورې په ننگرهار ولایت کې د مېدیوتیک ادارې لخوا د ژورنالېزم په برخه کې زده کړې، د نې ادارې له خوا د ژورنالېزم په برخه کې زده کړې، د اېران سفارت لخوا د ژورنالېزم په برخه کې مختلف کورسونه او د افغانستان ملي راديو تلوزيون له خوا د کمپيوتر په برخه کې زده کړې کړې دي. په ۱۳۹۰ کال د پوهنځي تر فراغت وروسته په همدې کال کې د افغانستان په ملي راديو تلوزيون کې دنده واخيسته، چې اوس مهال د افغانستان په ملي راديو تلوزيون د هنري او ادبي خپرونو په ریاست کې د پښتو ادبي خپرونو ډایرکټر او وړاندې کوونکي په حیث دنده تر سره کوي.

بناغلی صفی الله اکبري د الحاج اکبرخان زوی چې دننگرهار ولایت د غني خیلو ولسوالۍ د کولایي په کلي کې دې فاني نړۍ ته زوکړي دي ، لومړنۍ زده کړې یې د خپل کلي د کولایي په متوسطه کې ترسره کړي دي ، او په (۱۳۸۵) کال کې د بټي کوټ عالی لیسې څخه یې د فراغت سند ترلاسه کړی دی ، او په همدې کال کې

اجمل تورمان

د هنر مرید شفیق

پښتو موسیقۍ په دې ورستیو کې د پام وړ پرمختګ کړی او د فرزانه ناز په شان هغه کسان چې پښتو خبرې نشي کولای هم پښتو سندرې بولي .

دا بيله خبره ده چې
يو شمير و يې هنر
ريشخند کړی او
هر څه اوټې بوټې
يې چې په خوله
راغلې وايي يې خو
زما په اند دا د
غـريزو او
تصويري رسنيو
مسووليت دی چې
دا شان سندرو ته د
خپلو راډيوگانو او
تلويزيونو
له لارې د خپرېدلو
اجازه ورته کړي .
که ښه څير شو نو
د موسيقۍ په برخه
کې هم بری د
ځوانو سندرغاړو

دی او يو شمير پخواني هغوی هم ساره شوي او هم د نوبت لار ورته ورکه ده

شفیق مرید هغه ځوان سندرغاړی دی چې په کم وخت کې یې د پښتو موسیقۍ لوړ مقام خپل کړ ، شفیق په هنر پسې گرځي په بازار پسې نه گرځي او دا هنر دی چې بازار پیدا کوي ، بازار هنر نه پیدا کوي . د شفیق مرید بری د ښکلو شعرونو په انتخاب ، د ښکلو هنري کلپونو او موسیقۍ په جوړولو ، او که غورونه پټ نه کړو دهغه په گوډگر غږ کې هم، دی. خو کاله مخکې مې په ازادۍ راډیو کې د خپل وخت له یو نامې پښتو ژبي سندرغاړي سره مرکه درلوده ، نو چې کله مې هغه د خپل هنر په باب چلنج کړ راته په غصه شو او خپرونه یې راته په نیمايي کې پرېښوده د هغه ښاغلي ځواب دا و چې مونږ په هنر کې څه نوښت راولو دغه شان یې وایو که د چا خوښیږي یو ښه او که نه خوښیږي دوه ښه.

خو زه نیوهیږم چې
فرهاد دریا ولې دا خبره
نه کوي او هر هنري پل
یې له یو نوي انداز سره
مل.وي؟

په هر حال شفیق د هنر مرید دی ، کار کوي ، کمې وایي خو ښې وایي چې د هر افغان اوریدونکي زړه ته لارې جوړوي . شفیق لکه یو شمیر هغوی داسې هم نه دی چې د چا خبره په لوته وختو کشمیر یې ولیدو ، هغه یو مخ ماتۍ ، کمین او صمیمي شخص دی چې غلی.انداز یې.هم.په. سړي.ډیر.خور.لگي. د کران شفیق د لا

بریاوو په هیله ، ارمونیه دې خدای نه بې سره کوي او غږ یې داسې خور او اثری غواړم .

تگویزیون ماهواره‌ای satellite Television

دبیلوم انجنیر سید بشیر

اولین ماهواره افغانستان به نام افغان ست یک ۱ - Afghansat - 1 طول البلد ۴۸E درجه شرقی درسیستم DVB-T2 دریک کانال انالوگ درحدود پانزده کانال دیجیتال بخش میگردد . ماهواره ۱ Afghansat ماهواره ملی افغانستان با نام سابق Eutelsat ۴۸D می باشد شنبه ، ۲۰ ثور ۱۳۹۳ مطابق ۲۰۱۴/۰۵/۱۰ رسما افتتاح گریده است که توسط افغانستان از یوتلست به ارزش ۲۰۰ میلیون دالر امریکایی، درحال حاضر از عمر این ستلایت هفت سال باقیمانده و افغانستان می تواند فعال کردن این ماهواره سالانه در حدود ۱۵ میلیون دالر آمریکایی درآمد داشته باشد و چهارمیلیون دالر امریکایی سالانه به کمپنی یوتلست Eutelsat که از آن خریداری شده است می پردازد هم اکنون یک فریکونسی بسیار قوی از این ماهواره فعال شده است که با مشخصات زیر قابل دریافت می باشد: فریکونسی

Polarization : ۱۱۲۳۰ - پولرایزیشن عمودی

۷ - سمبول ریت ۲۷۵۰۰

شامل شبکه های

(۱) تلویزیون ملی افغانستان

(۲) تلویزیون آریانا - داخلی

(۳) تلویزیون آریانا خارجی

(۴) تلویزیون خورشید

(۵) تلویزیون شمشاد

(۶) تلویزیون طلوع (۷) تلویزیون لمر (۸) تلویزیون طلوع نیوز

فریکونسی ها Frequencies

Band	Frequency	Principal Use
VHF	100-300 MHz	Terrestrial B'cast
UHF	300-1000 MHz	Terrestrial B'cast
C	4-6 GHz	Satellite B'cast
Ku*	12-18 GHz	Satellite B'cast
K	18-24 GHz	Communications
Ka	24-40 GHz	Broadband data

Analog Digital (Primestar originally analog)

* The u in the Ku frequency band means the "band under the K band".

The a in the Ka frequency band means the "band above the K band".

، اخبار توسط ماهواره ها ، کاربردهای وسیع آن در زمینه زراعت ، تبلیغات ، هواشناسی ، نجوم ، ترافیک دریایی و هوایی ، پست ، عکس برداری فضائی ، معادن ، اکتشافات (نفت و گاز) و مخابرات شامل تلفون و تلکس ، اطلاعات کمپیوتری (Data) از همه مهمتر برنامه های آموزشی نیز به سرعت رو به پیشرفت بوده و در جهت اهداف زیر مطرح می باشد. که استفاده از موبایل و تکنالوجی معلوماتی امروزه یکی از نیاز های مهم زنده گی مردم کشور می باشد که در بخش های حکومت داری ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی و غیره نقش عمده و اساسی را ایفا می نماید. در سرویس هایی که ذکر شد ملاحظه می گردد که جهان چه استفاده گسترده ای از سیستم ماهواره ای می کند و چه نقش انکارنا پذیری در زندگی بشر امروزی دارد و ما باید در تلاش باشیم این فاصله را به حداقل برسانیم امروزه کاربرد تکنالوژی فضائی بسیار وسیع شده و نمی توان آن را در چند صفحه توضیح داد تا به حال هزاران ماهواره در زمینه های نظامی ، جاسوسی ، هوایی به فضا پرتاب شده و می شود که اخبار برخی از آنها در رسانه های ارتباط جمعی منتشر نمی گردد. که تا هفت سال آینده ماهواره افغان ست ۲ باید آماده و بجای افغان ست ۱ فعال گردد. شرکت یوتل ست در حال حاضر ۳۶ ماهواره در مدار زمین دارد و بر اساس قرارداد باید این شرکت یکی از این ماهواره ها را در اختیار افغانستان قرار خواهد داد .

راجع به خریداری ماهواره مستعمل یوتلست حداقل صاحب یک ماهواره و یک موقعیت جغرافیای در فضا شده ایم که از جمله ۲۴ ترانسپاندرهای Transponders آن که ۱۲ آن فعال است ، از اینطریق رسانه های تصویری افغانستان در آسیای میانه، شرق میانه، ترکیه، عربستان سعودی، پاکستان و هند را تحت پوشش قرار میدهد. از این ستلایت، نشرات تلویزیون ها به قرا و قصبات دوردست افغانستان نیز گسترش داده میشود و در کنار بلند رفتن کیفیت نشرات تلویزیون ها، مشکلات ارتباطی ساحات دوردست حل و ارتباطات حکومت با ولایات، ولسوالیها و قریه ها قایم میگردد. افغانستان که دارای ۸۹ کانال تلویزیونی و ۲۲۰ ایستگاه رادیویی است امروزه آغاز فعالیت نخستین ماهواره اش را بنام افغان ست یک که بر اساس ان نشرات تمام رسانه های تصویری و صوتی ماهواره ای خواهد شد این ماهواره به بزودی شبکه های افغانی دیگر بر روی این ماهواره قابل دریافت میشوند که این ماهواره در بخش های مخابرات، انترنت و ارتباط نیروهای نظامی کشور سهولت هایی را ایجاد می کند ماهواره افغانستان بنام ۱ - Afghansat درباند Ka بخش می گردد و از ۲۴ الی ۴۰ گیگا هرتز پخش می شوند. مورد استعمال ماهواره ها Satellite Applications : امروزه موارد استفاده از ماهواره های مخابراتی و تاثیر فراوان آن بر زندگی انسانها گسترش قابل توجهی یافته است بطوریکه علاوه بر انتقال معلومات مختلف صدا و تصویر

په لنډيو کې د پنځو د ژوند د ناهيليو انځور

څيرونکي: سميله احمدزی

ظرفبانه کيفيتونه را نغښتلي دي او دا هغسي مثال لري لکه چې په ځاڅکي کې ولسونو ذهنيت، کلتور، تمدن هيتداره او د هغوی د ذهني او ځارجي شرايطو تصوراتو سمندرونه ځای په ځای شوي دي. لنډۍ په بيلابيلو سيمو کې په مختلفو نومونو ياديري: لکه لنډۍ، تپه، مسره او نور.

د لنډيو عمر او نيټه په اټکلي توگه هم جوتيدای نشي د دوی د اوريدلو او لوستلوڅخه دومره پوهيدای شو، چې لنډۍ د خورا ډيرو پخوا وختونو څخه رادېخوا د پښتون ولس له خوا ويل شوي او د هغو په مينځ کې موجودې دي.

دا چې لنډۍ يا تپه په ډيره آسانی سره د اولس په ذهن ژر تر ژر اغيزه کوي او زړه ته نږدې ده، لومړی لامل يې د مفاهيمو ډيروالسي دی لکه: مذهبي، تاريخي، عشقی، سياسي، ملي او نور چې خورا ډير او خواره دي، دويم دا چې په لنډيو کې د ژوند هره موضوع په ډيره ښه وجه پيل شوي وي، دريم دا چې د لنډيو آهنگ ډير درناک او اغيزناک وي، دا درد او سوز خو ځکه په

د لنډيو د ادبي او ټولنيز ارزښت په هکله ښاغلي رازقي نړيوال ښکلي ليکنه کړې چې ځيني برخې به يې دلته را نقل کړو:

پښتو لنډۍ د پښتنو د پراخو پرگنو له ډيرې لرغوني زماني راهيسې يوه ډيره نادره ارزښتناکه شتمنی او بي سارې فرهنگي زېرمه ده، هغه چې هم د مضمون له مخې او هم د شکل له مخې بيخي ممتازې بېلگې لري، پښتو لنډۍ زموږ د ولسي ادب يوه داسې ستره ميراثه ده چې زموږ د ولس د ژوندانه د گړدو مناسباتو او ځانگړتياوو انځور پکې ليدل کيږي.

لنډۍ چې شاعر يې معلوم نه وي، او د ټولني گډه ادبي پانگه ده، په خپله ۲۲ (۱۳+۹) سيلابه منځپانگه کې يو عالم ښکلي او

مخکې له دې چې په پښتو لنډيو کې د پنځو د محروميتونو او ناخوالو موضوع وڅيرو، ښه به دا وي لومړی پر لنډيو او د هغوپه ويلو کې د پنځو پر ونډې رڼا واچوو.

لنډۍ د پښتو ادب يوه بډايه پانگه ده، چې زموږ د ولس د ژوند بيلابيلې خواوې په ډيره ښکلي او ريښتيني بڼه انځوروي.

لنډۍ د پښتو د ولسي ادب سمندر کې هغه ښکلي مرغلري دي، چې هره مرغلره په اميلونو، غږاره کيو، پيزوانونو، توپکو او تورو کې ځان په خاصو رنگونو، مفهومونو، ځلاوو او ښکلاوو کې راښيي، لکه عشقي، اجتماعي، حماسي، انتقادي او نور.

چي ددوی د مات زره سوي ساندی دی .

ژارم له خپله بخته ژارم په پسلي کې مې ژېر گل ورژېدنه که نصیبونه د ځنگلو وای ما به دا خپل نصیب په اور سیزلی وونه که ما ویلی، خدای منلی ما به رنگ کړي وو لیکلي قلمونه بخت مې زمانه نه مروردی د بدبختی د لاسه وړي ټولومه

نور بیا

د بنڅو په ژوند یې د بد نصیبي توري پردې غورولې دی او تر ډیره بنڅینه لنډی هم همدا برخه را نغاري، پرته له شکه هر هغه لنډی چې دا ډول محتوا او مضمون ولري، هغه په دې دلالت کوي چې دا لنډی یوې بنڅې ویلي ده.

پیاوړی شاعر بناعلي اکاډميسن سليمان لایق د لنډيو په اړوند څه بڼه ویلي دي: «لنډی د پښتنو پرگنو د ادبیاتو په تاریخ کې هغه یاغي شعر دی چې پر له پسې یې حقیقت ستایلی دی او هیڅ کله د هیڅ راز حدودو او قیودو اطاعت نه کوي، یواځې حقیقت ستایي او د ټولو په سر کې بنڅه ستایي او د هغې په باره کې د مسلط نارینه د زور زیاتي او ستمگری داستانونه رسوا کوي او له یوې پېړۍ نه یې بلې پېړۍ ته لیرېدوي»

اوس به راشو د بنڅو د ناهیلو انعکاس په لنډيو کې موضوع ته: بنڅې په پښتني ټولنه کې له ډیرو ناخوالو او محرومیتونو سره مخامخ دي، چې دلته به د ځینو ناخوالو په پرده اوچته کړو او د دوی د زره سوی غبر به د لنډيو په ذریعه بیان کړو.

ژوند د هیلو او ناهیلو داسې لوی سمندر دی، چې څوک په دې سمندر کې د خپلو هیلو او امیډونو مرغلروته رسي او څوک هم د ناهیلو په تورتم کې ډوب او ورک شي، چې اکثراً پښتني میړمني هم د دغو ناهیلو په خاله کې را حصارې شي او ډول ډول ناخوالو سره مخامخ شي، کله له دغو ناخوالو نه اوبنکې تویوي، کله له خپله بخته گيله مني شي لکه دا لاندې لنډی

کې زیات دي، چې تر ډیره د بنڅو له خوا ویل شوي او بنڅه د ډیر نازک او حساسه طبیعت خاونده ده، څلورم او پنځم دا چې د لنډيو طرز او انداز په ټولو پښتنو کې یو رنگ دی او هیڅکله پکې ادبي بدلې نه راځي .

سره له دې چې تردې دمه د لنډيو ویونکي او د پیلایمي نیته نه ده روښانه، خو بیا هم د مضمون له پلوه داسې بریښي چې ددې فورم په پنځونه کې بنڅې لوی لاس لري . لومړی دلیل یې دادی چې نرینه وو په پرتله بنڅې ډیرې د لیک او لوست له نعمت څخه بې برخې دي، نو لنډی هغه څه دي چې تل سینه پر سینه په شفاهي ډول لیریدلي دي او لیکلو ته یې اړتیا نه ده محسوسه شوي، تر څو یې نوم او هویت پټ وي ځکه زموږ په ټولنه کې د بنڅې له پاره ډیر کارونه شرم او ننگ بلل کېږي، چې شعر او شاعري هم دغسې کارونه دي . بل دا چې بیا هم د نرینه وو په پرتله په ټولنیز ژوند کې د ناوړه دودونو په پایله کې بنڅې ډیرې خوریدلي او قرباني شوي دي، نو دوی هم د خپل احساس د انعکاس له پاره د لنډيو فورم غوره کړي دی، او تر ډیره د لنډيو مضمون هم داسې ټولنیز مسایل او موضوعات را نغاري چې ډیرې د بنڅو په ژوند پورې تړلي وي، لکه د بدو، د تښتې، دعاگیری، په زور ودول، په ماشومتوب کې ودول، زاره ته خوانو نجونو ودول او داسې نور مسایل، هغه څه چې

فیوری ایچاه قصاویر متحرک

تیوری فلم

کلاس درس برخطی مربوط به موضوع این مقاله در کلاس‌های درس اینترنتی در بخش فلسفه موجود است.

تیوری فلم در جستجوی بسط مفاهیم مختصر و سیستماتیک که بر مطالعه فیلم / سینما به عنوان یک هنر دلالت دارند، است. تیوری‌های کلاسیک فلم چهارچوبی ساختاری در خصوص موضوعات کلاسیک تکنیک‌های داستان سرائی، دایجسز، قوانین سینما، «تصویر»، دسته، فردیت و تالیف فراهم می‌آورد. اکثر تجزیه و تحلیل‌های جدید به مسائلی از قبیل روش تحلیل روانی تئوری فیلم، ساختارگرایی تئوری فیلم، تئوری زن‌سالاری فلم و دیگر موارد مشابه توجه نشان داده‌اند.

نقد فلم:

تعریف نقادی فلم عبارت‌اند از تحلیل و ارزیابی فیلم‌ها هست. به صورت کلی، این کارها را می‌توان به دو گروه تقسیم نمود؛ نقادی فیلم توسط افراد صاحب‌نظر در رشته فلم‌سازی و نقادی روزنامه‌ای که به صورت روزمره در روزنامه‌ها و دیگر رسانه‌ها دیده می‌شود. منتقدین فلم که برای روزنامه‌ها، مجلات و رسانه‌های گروهی کار می‌کنند، به‌طور عمده بر روی فلم‌های

جدید نظر می‌دهند. آن‌ها به صورت عادی فقط یک‌بار فلم مورد نظر را دیده و فقط یک یا دو روز وقت دارند تا نظر خود را ارائه نمایند. علی‌رغم این موضوع، منتقدین تأثیری عمده بر فلم‌ها دارند به‌خصوص آن‌هایی که دارای یک نوع خاص هستند. فلم‌های پر طرفدار اکشن، ترسناک. کمدی کمتر مورد قضاوت منتقدین قرار دارند. از سوی دیگر خلاصه طرح و

شرح و بسط یک فلم که موضوع اصلی مرور آن به حساب می‌آیند نیز تأثیر عمده‌ای بر انتخاب فلم توسط بینندگان دارد. در فلم‌های معتبر مانند درام، تحت تأثیر قرار دادن بیننده از اهداف اصلی و بسیار مهم محسوب می‌گردد. تحلیل‌های ضعیف، گاهی اوقات یک فلم را تا درجه

گمنامی و زیان مالی پیش می‌برند. تأثیر نظرات یک منتقد بر روی نحوه عملکرد اکران یک فلم مشخص محل بحث دارد. برخی ادعا می‌کنند که امروزه نحوه بازاریابی سینما به گونه‌ای گسترده و فشرده واز نظر مالی برنامه‌ریزی شده‌است که منتقدین توان تأثیرگذاری بر آن را ندارند. ولی به‌هرحال، مردودیت فاجعه یار برخی فیلم‌هایی که به نحو گسترده‌ای بر موفقیت آن‌ها سرمایه‌گذاری شده بود بر اثر نقادی تند آن‌ها و هم‌چنین موفقیت غیرقابل پیش‌بینی فلم‌های مستقلی که نقد مثبت داشته‌اند، نشانگر این موضوع است که تأثیر نظرات منتقدین می‌تواند اثرات بسیار عمیقی داشته باشد. برخی دیگر اعتقاد دارند که نقد مثبت باعث ایجاد اشتیاق در بینندگان فیلم‌های کم شهرت بوده‌است. برعکس، فیلم‌های متعددی وجود داشته‌اند که شرکت‌های فلم‌ساز به‌قدری به آن‌ها بی‌اعتماد بوده‌اند که به جهت جلوگیری از افت فروش، به منتقدین اجازه ارائه نظراتشان را نداده‌اند. به‌هرحال، این کار نتیجه منفی داشته و منتقدینی که نسبت به این تاکتیک حساس بوده‌اند، به جامعه هشدار داده‌اند که این فلم ارزش دیدن را ندارد که در نتیجه این‌گونه فلم‌ها اقبال چندانی نیافتند.

ادامه دارد

رادیو تلویزیون ملی سمنگان

لیسانس و جوانان می باشد. ولی از لحاظ حجم کار، مهم بودن اداره و نحوه خدمات، کارمندان به تناسب رسانه های خصوصی و یا با مقایسه معیارهای خبرنگاری کارمندان به خاطر تولید بیشتر کفایت نمی کنند که باید در آینده این موضوع در نظر گرفته شود و تشکیل رادیو تلویزیون های ولایت تجدید نظر صورت گیرد و از همه مهمتر باید نیاز سنجی شود تا فهمیده شود کدام اداره در کدام بخش به چه نوع کارمند نیاز دارد. از آنجا که تعمیر نیز مشکلات جدی وجود دارد، لذا برای حل این مشکلات استفاده نبوده ولی در جمهوری اسلامی افغانستان استفاده میگردد. در رسانه ها موجود امکانات لوژستیک، ترانسپورتیشن و داشتن وسایل تخنیکی از مهم ترین اسبابی اند که اداره را موفق می سازد تا کارهایش را مطابق پلان عیار شده تطبیق نماید که متأسفانه تلویزیون سمنگان از این امکانات محروم است، امید است که وزارت محترم اطلاعات و فرهنگ، ریاست محترم عمومی رادیو تلویزیون ملی در زمینه توجه جدی مبذول داشته بخاطر تقویت آمریت های ولایتی اش گام های جدی برداشته قناعت و خواست مخاطبان را که همانا مردم اند و

پیشنهاد اولی آن آموزش شش ماهه کارمندان در بخش کمپیوتر، انگلیسی، گرافیک، خبرنگاری، گویندگی، ادیت، فیلمبرداری و مسایل تخنیکی می باشد که امور آموزش آن توسط دو تن از آموزگاران به پیش برده می شود بست های آن به اعلان گذاشته شده است و همچنان یک بخش دیگر پیشنهاد که عبارت از تجهیز و ساخت یک باب استودیو تلویزیون می باشد، نیز در جریان است و انشاءالله به زودی نهایی گردیده تطبیق خواهد شد که هزینه مبلغ فوق در حدود بیش از ده میلیون افغانی می باشد که با تطبیق این پروژه ها مشکلات تخنیکی و محل ثبت برنامه ها و کمبود وسایل و سیستم برق و دستگاه رادیویی مرفوع شده ولی مشکل نبود وسایل انسترومنت تعمیر اداری و معیاری اقی و اهدا مانند که این کار را میسر می نماید نیز توجه صورت گیرد تا مانند سایر ادارات که در ولایت سمنگان تقریباً ۹۵ فیصد ادارات دولتی صاحب تعمیر جدید و اساسی شده اند.

از تلویزیون ملی خویش توقع بیشتر نظر به رسانه های خصوصی دارند، پردازد. در بخش اداری رادیو تلویزیون ملی در تشکیل خویش ۱۴ کارمند دارد که نیاز این اداره را منحصت یک رسانه دولتی و تصویری کفایت نمی کند ولی از لحاظ تشکیل تمامی کارمندان آن تکمیل گردیده است و بیشترین آنها تحصیل کرده و لیسانس می باشند. از این جهت در رادیو تلویزیون ملی این اداره بوده است. در این اداره محمد افاضل رحیم الله خیر اندی، عبدالسمیع ایثار، سید صفی الله هاشم، نور محمد نوید عزیزالرحمن قطره و اولین کارمندان این اداره نیز نجم الدین و محمد همایون می باشند که امروز نیز این کارمندان در این اداره ایفای وظیفه می نمایند. آنچه که قابل یاد آوری است در این اواخر دو پیشنهاد این اداره بعد از تأییدی و رای مثبت کمیته انکشافی مقام ولایت، از طریق برنامه RCDF دفتر محترم GIZ منظور گردیده است که

ماشومان که د مشرق که د مغرب دي

اجمل تورمان

پښتو ژبه کې د ماشومانو د ادبياتو پر دغه دواړو خواوو، هومره چې پکار ده، کار نه دی شوی .

په تیرو دوو کلنو کې د المان د فرهنگي مرکز (کوئټه انستیتوت) له خوا د افغانستان د معاصرو ادبیاتو په اړه په جور شویو سیمینارونو کې لیکوال او څیړونکي محمد نبي تدبیر او داوود وفا په افغانستان او پښتو

ژبه کې د ماشوم د ادبیاتو تاریخي او مسلکي خواوې دواړه راسپړلي وې، چې زه په خپله دغه لیکنه کې د هغو تکراري خبرو له راورلو نه ډډه کوم او په تیر یو کال کې په پښتو ژبه کې د ماشوم د ادبیاتو په نویو لاس ته راوړنو غږیږم .

د ماشومانو لپاره کیسې:

په پښتو ژبه د ماشومانو د کیسو په برخه کې بي بي سي د افغانستان لپاره دوه ټوکه نوي او د پینځم ځل لپاره پینځه ټوکه زاړه کتابونه له سره چاپ کړي دي. دغه شان د ای ، پی ، مرسې ، افغانستان ټولنې هم یو شمیر کتابونه چې له نورو ژبو څخه راژباړل شوي دي په پښتو ژبه چاپ کړي دي .

ماشومان که د مشرق که د مغرب دي د ژبا او د خندا انداز یې یو دی د ماشوم د ادبیاتو د ځني څارونکو په وینا د ماشوم ادبیات په مدرنه یا پرمختللي دور ه کې چې د لویدیځ میشتو په تاریخ کې رنسانس نوم ورکړل شوی دی مفهوم پیدا کوي . د دوی په وینا تر دې دمخه د ماشوم ادبیاتو کوم مفهوم نه درلود او او اساساً ماشوم ته اهمیت هم نه ورکول کیده .

څارونکي وايي چې په پرمختللي دوره کې ماشومانو او په تیره بیا د ماشوم د ادبیاتو روزنيزې برخې ته ډیره پاملرنه وشوه .

خو تر پر مختللي دورې وروسته دریمه دوره چې مدرنیزمه دوره ورته وايي په دې دوره کې د ماشوم په وړاندې ذهنیتونه نور هم بدلیري او کورنۍ د ماشومانو او د هغوی د ماشومتوب د دورې عقیدوته ارزښت ورکوي .

نن سبا د نړۍ په کچه اته جایزې د ماشومانو او ځلمکیو ادبیاتو ته ځانگړې شوې دي چې له مالي پلوه یې تر ټولولوړه د (آسټرید لیندگرن) جایزه ده .

د ماشوم ادبیات په دوه ډوله دي یو هغه چې د لویانو له خوا ماشومانو ته لیکل کیږي او بل هغه چې ماشومان یې په خپله ایچادوي ، په افغانستان کې او په تیره په

شعرونه :

د ماشوم د شعر په برخه کې هم تر یوز حده کار شوی دی ، په انفرادي توگه د پیر محمد کاروان ، استاد حبیب الله رفیع ، زرنښت حفیظ او شرر ساپي شعرونه چې په بیلابیلو ورځپاڼو او مجلو کې خپاره شوي دي او په خاصه توگه ماشومانو ته د علم گل سحر د شعرونو کتاب (ستوری) چې د مصور څپرندوی بنسټ له خوا چاپ شوی دی د یادونې وړ دی .

کیسې او ټوکې :

د فلکلور دغې برخې ته چې د ماشوم لپاره د یوې خولې خندا تر څنګ ، ښه بوختیا او د ماشوم د ذهن د ودې او پیاوړي کولو لپاره موثره او گټوره برخه ده هم هېڅ ډول کار نه دی شوی بلکه دا هم د ماشومانو د سندرو په شان کوم چې دوی په خپله ایجاد کړي دي شان په شونې او خوږې ، ورې پرتې دي چې

د ودې او پراختيا ټولنې بلاگونو د ماشومانو لپاره مطالب ځای په ځای کړي دي .

په ټوليزه توگه ويلي شو چې د نورو کلونو په پرتله سر کال په پښتو ژبه کې د ماشوم د ادبياتو په برخه کې يو څه پرمختگونه شوي دي چې د افغان دولت ، بهرنيو موسسو او افغان سوداگرو په مرسته کيدای شي چې دا هڅې نورې هم گرندې او عملي کار تر سره شي .

يې له کيفي نظره ښې نه شو ارزولی .

د ماشومانو لپاره چاپي خپرونې په پښتو ژبه د ماشومانو لپاره چاپي خپرونې له کندهار څخه (ماشوم غږ) مجله ده چې هره مياشت يو ځل خپريري او بل کابل نه د کاروان ادبي ټولنې خپرونه (اکوبکو) ده چې دا هم هره مياشت د زرو گڼو په شا او خوا کې يو ځل خپريري .
درسي کتابونه :

د ماشومانو لپاره د ښوونځيو په درسي کتابونو کې د ادب برخه ډيره ده خو په وچ ، کلک ډول ، نه د ماشومانو د پوهې په سطحه برابر مواد لري ، او نه هم د هغوی په ژبه ليکل شوي دي .

ويپانې او ويپلاگونه :

په پښتو ژبه د ماشومانو لپاره ځانگړې ويپانه نه لرو خو په ټول افغان او داستانونه ويپانو کې د ماشوم د ادبياتو په برخه کې ټاټکې موجودې دي چې وخت ناوخته په کې مطالب نوي کيږي ، په بلاگونو کې د گل تر سيوري لاندې ، افغان فرهنگي بهير او د ماشوم د ادبياتو

راتلول يې زما په اند ستر کار د دنيا او هم د اخرت لپاره دی .

ژباړې :

په تير يو کال کې له نورو ژبو څخه ماشومانو ته يو شمير کيسې او شعرونو راژباړل شوي دي ، چې په دې برخه کې د استاد اسدالله غضنفر ، عصمت څاروان ، نازو پسرلی او پير محمد کاروان هڅې د يادونو وړ دي .

د ماشومانو لپاره راډيوي خپرونې په دې برخه کې هم لکه د کيسو د کتابونو په شان بي بي سي راډيو تر نورو مخکښه ده او د کيفيت له لحاظه يې هم چې کومې خپرونې د ماشومانو لپاره جوړوي کړې دي په هر ټول پوره دي ، لکه د اسرارو پرده ، د بنجاره خورجين ، زمونږ نړۍ زمونږ راتلونکی ، څيرې او سيمې ، يوه ماڼۍ او زر دريڅې او داسې نورې ، په نورو راډيو گانو کې راډيوي خپرونې د ماشومانو د عمر او پوهې په تناسب په مراتبو مشرانې دي چې حتا کله ، کله خو لويانو ته هم د پوهاوي وړ نه وي .

د ماشومانو لپاره ټلويزيوني خپرونې :

په عمومي توگه د ماشومانو لپاره د ټلويزيوني خپرونو وضعيت د انډينېنې وړ دی په کابل کې په ټلويزيوني چينلونو کې يو ، دوه يې په پښتو ژبه نشرات کوي او کوم ټلويزيونونه چې دا دوه خپرونې جوړوي هم د ماشومانو توجه يې نه ده جلب کړې چې په دې توگه

پلان نشراتی تلویزیون
ملی افغانستان

دوشنبه	یکشنبه	شنبه	وقت
سرود ملی	سرود ملی	سرود ملی	۶/۰۰
تلاوت قرآنکریم	تلاوت قرآنکریم	تلاوت قرآنکریم	۶/۰۳
درس تجوید	درس تجوید	درس تجوید	۶/۱۰
موعظه - دعایه و حدیث	موعظه - دعایه و حدیث	موعظه - دعایه و حدیث	۶/۳۰
ورزش صبحانه	ورزش صبحانه	ورزش صبحانه	۶/۵۰
اخبار	اخبار	اخبار	۷/۰۰
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	۷/۰۵
اخبار	اخبار	اخبار	۸/۰۰
مرور بر روزنامه ها	مرور بر روزنامه ها	مرور بر روزنامه ها	۸/۰۵
ادامه صبح بخیر	ادامه برنامه صبح بخیر	ادامه صبح بخیر	۸/۲۰
اخبار	اخبار	اخبار	۹/۰۰
آینده سازان	اردوی ملی	ورزش هفته	۹/۱۰
پولیس	شهر ما خانه ماست	نمایش تلویزیون	۹/۳۵
اخبار	اخبار	اخبار	۱۰/۰۰
مباحثه	مرچ سرخ	بحث هفته	۱۰/۱۰
پشه نی و نورستانی	دستاورد	پشه نی و نورستانی	۱۱/۰۰
گزارش ولایتی	پشه نی و نورستانی	گزارش ولایتی	۱۱/۴۰
اخبار	گزارش ولایتی	اخبار	۱۲/۰۰
پرسشهای دینی	اخبار	تندرستی	۱۲/۰۵
آذان ظهر و حدیث	جستجوی حقایق	آذان ظهر و حدیث	۱۲/۳۰
ادامه برنامه	آذان ظهر و حدیث	رهگذر نور	۱۲/۳۵
بلوچی و موسیقی	والعصر	بلوچی	۱/۰۰
مشعداران هنر	برنامه بلوچی	هر جا هر رنگ	۱/۲۰
اخبار	گنجینه موسیقی	اخبار	۲/۰۰
هوا و نوا	اخبار	از موندگاه ذهن	۲/۱۰
اوزبکی و ترکمنی	مردم و موسیقی	اوزبکی و ترکمنی	۳/۰۰
کارتون	اوزبکی و ترکمنی	کارتون	۳/۴۵
اخبار	کارتون	اخبار	۴/۰۰
کلکین	اخبار	آینده سازان	۴/۰۵
راپور علمی	کودک	آه واه	۴/۳۰
اعلانات	جهان ما	اعلانات	۴/۵۵
اخبار	اعلانات	اخبار	۵/۰۰
آذان عصر و حدیث	اخبار	والعصر	۵/۰۵
بسوی نور	پرسشهای دینی	آذان عصر و حدیث	۵/۱۵
تن به تن	صدای آشنا	ادامه برنامه	۵/۲۰
اعلانات	اعلانات	دستاورد و اعلانات	۵/۳۰
صدای آشنا	زن و جامعه	صدای آشنا	۶/۰۰
اعلانات	اعلانات و گزارش	اعلانات	۷/۰۰
جوانان	اخبار	گزارش و اعلانات	۷/۱۰
اعلانات و گزارش	آهنگ میهنی تجارتي	اخبار	۸/۰۰
اخبار	آینه شهر	آهنگ میهنی (پشتو)	۸/۵۰
آهنگ میهنی (پشتو) و اعلانات	اعلانات	مرچ سرخ	۹/۰۰
انعکاس	کتاب	اعلانات	۹/۲۵
اعلانات	مباحثه	مشعداران هنر	۹/۳۰
هفت شهر هنر	سریال عشق پیری	سریال اشک و لبخند	۱۰/۰۰
نقد و نظر	هوا و نوا	لابلای آرشیف	۱۰/۳۰
ورزش	اخبار	زمره ها	۱۱/۲۵
زمره ها	سلام صبح بخیر	اخبار	۱۲/۰۰
اخبار	مباحثه	صبح بخیر	۱۲/۵۰
صبح بخیر	مرچ سرخ	از موندگاه ذهن	۲/۰۰
آینه شهر	مشعداران هنر	پرسشهای طبی	۲/۵۰
کتاب	آذان صبح و حدیث	گزارش	۳/۲۰
زن و جامعه	تلاوت قرآنکریم	آذان صبح و حدیث	۳/۳۵
گزارش	والعصر	تلاوت قرآنکریم	۳/۴۰
آذان صبح و حدیث	آینده سازان	رهگذر نور	۴/۳۵
تلاوت قرآنکریم	دستاورد	شهر ما خانه ماست	۵/۰۰
پرسشهای دینی	موسیقی	اردوی ملی	۵/۲۵
کودک		موسیقی	۵/۵۰
موسیقی			

پلان نشراتی
تلویزیون

اسم پسرنامه	اسم پسرنامه	اسم پسرنامه	اسم پسرنامه
سرود ملی	سرود ملی	سرود ملی	سرود ملی
تلاوت قرآنکریم	تلاوت قرآنکریم	تلاوت قرآنکریم	تلاوت قرآنکریم
درس تجوید	درس تجوید	درس تجوید	درس تجوید
موعظه - دعایه و حدیث	موعظه - دعایه و حدیث	موعظه - دعایه و حدیث	موعظه - دعایه و حدیث
ورزش صبحانه	ورزش صبحانه	ورزش صبحانه	ورزش صبحانه
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
مرور بر روزنامه ها	مرور بر روزنامه ها	مرور بر روزنامه ها	مرور بر روزنامه ها
ادامه صبح بخیر	ادامه صبح بخیر	ادامه صبح بخیر	ادامه صبح بخیر
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
فلم هنری برای اطفال	ویکت	اخبار	اخبار
اخبار	پسوی خوشبختی	کلکین	کودک
لابلائی ارشیف	اخبار	پیشکسوت ورزش	چوآنان
پشه نی و نورستانی	اقتصاد	اخبار	اخبار
گزارش ولایتی	سینما	تودی شبیی	آینه شهر
اخبار	پشه نی و نورستانی	پشه نی و نورستانی	فرهنگ مردم
راپور علمی	گزارش ولایتی	گزارش ولایتی	پشه نی و نورستانی
آذان جمعه و حدیث	اخبار	اخبار	گزارش
سیرت النبی (ص)	زن و جامعه	پرسشهای دینی	اخبار
برنامه بلوچی	آذان ظهر و حدیث	آذان ظهر و حدیث	انعکاس
پرسشهای دینی	درسهای از قرآن	ادامه پرسشهای دینی	آذان ظهر و حدیث
اخبار	برنامه بلوچی	برنامه بلوچی	قضا
هوا و نوا	رنگین کمان	مروارید ها	بلوچی
اوزبکی و ترکمنی	اخبار	اخبار	نقدو نظر
کارتون	مردم و موسیقی	موسیقی نوئی	اخبار
اخبار	اوزبکی و ترکمنی	اوزبکی و ترکمنی	پرسشهای طبی
جهان حیوانات	کارتون	کارتون	موسیقی محلی
موسیقی محلی	اخبار	اخبار	اوزبکی و ترکمنی
اخبار	هر جا هر رنگ	پولیس	کارتون
رهگذر نور	راپور علمی	جهان ما	اخبار
آذان عصر و حدیث	اعلانات	اعلانات	پیشکسوت ورزش
ادامه برنامه	اخبار	اخبار	جهان حیوانات
اردوئی ملی و اعلانات	سیرت النبی (ص)	آذان عصر و حدیث	اعلانات
کاروان صدای آشنا	آذان عصر و حدیث	درسهای از قرآن	اخبار
پرسشهای طبی	ادامه برنامه	ویکت	پرسشهای دینی
اعلانات	ورزش هفته و اعلانات	اعلانات	صدای آشنا
شهر ما ختاه ما	صدای آشنا	صدای آشنا	اعلانات
اعلانات و گزارش	اعلانات	اعلانات	پسوی خوشبختی
اخبار و آهنگ میهنی	صحبت وزیر داخله	تدرستی	اعلانات و گزارش
اعلانات	اعلانات	اعلانات و گزارش	اخبار
آزمونگاه ذهن	اخبار	اخبار	آهنگ میهنی (دری)
اعلانات	آهنگ میهنی (دری) اعلانات تجارتي	آهنگ میهنی (پشتو) و اعلانات	اقتصاد
بحث هفته	جستجوی حقایق	سینما	اعلانات
کنسرت	اعلانات	اعلانات	رنگین کمان
اخبار	گنجینه موسیقی	نمایش تلویزیون	تودی شبیی
صبح بخیر	فلم هنری هندی بنام چینی کن	صور خیال	سریال اشک و لبخند
مردم و موسیقی	اخبار	غزل	مردم و موسیقی
جستجوی حقایق	صبح بخیر	اخبار	اخبار
گزارش	گنجینه موسیقی	صبح بخیر	سلام صبح بخیر
آذان صبح و حدیث	نمایش تلویزیونی	اقتصاد	انعکاس
تلاوت قرآنکریم	سینما	مروارید ها	تودی شبیی
سیرت النبی (ص)	گزارش	نقدو نظر	مروارید ها
بحث هفته	آذان صبح و حدیث	گزارش	آذان صبح و حدیث
ورزش هفته	تلاوت قرآنکریم	آذان عصر و حدیث	تلاوت قرآنکریم
	درسهای از قرآن	تلاوت قرآنکریم	قضا
	پولیس	پرسشهای دینی	چوآنان
	ویکت	پیشکسوت ورزش	کلکین
	موسیقی	موسیقی	نونهلان ورزش

قانون رسانه‌ها

مقام خرد و دانش در فرهنگ آیین

ماده ۸ اتباع کشور میتوانند وسایل رسانه های همگانی مندرج ماده سوم را مطابق احکام این قانون تأسیس نمایند .

(۲) نماینده گی های سیاسی خارجی ، موسسات بین المللی و نمایندگی های آنها در افغانستان میتوانند با رعایت موازین دیپلماتیک به طبع و نشر بلو تن خبری بعد از حصول اجازه وزارت اطلاعات و فرهنگ پردازند .

فصل ۳ وسایل مطبوع

ماده ۹ اتباع کشور ، احزاب سیاسی ، سازمانهای ثبت شده داخلی و مهاجرین داخلی میتوانند مطابق احکام این قانون وسایل مطبوع را تأسیس نمایند. نشر روزنامه ، نشریه موقوت و سایر نشرات مطبوع بدون اجازه قبلی تأسیس شده میتواند .

(۲) نشریه هائی که تیراژ آنها کمتر از دو صد (۲۰۰) شماره باشد، تابع احکام مندرج مواد (۱۳-۲۸) این قانون نبوده ، ایجاب حصول اجازه و ثبت قبلی را نمی نماید .

ماده ۱۰ موسس وسایل مطبوع حین ثبت نشریه خویش مکلف به ارائه معلومات ذیل به وزارت اطلاعات و فرهنگ میباشد :

- ۱- شهرت کامل و محل سکونت درخواست دهنده
- ۲- اسم نشریه و محل نشر آن
- ۳- السانیکه نشریه به آن انتشار مییابد .
- ۴- منبع تمویل نشریه و اندازه سرمایه آن

ماده ۱۱ نشریه مطبوع حاوی اسم نشریه ، آدرس مشخص ، ذکر محل چاپ ، نام صاحب امتیاز ، اسم مدیر مسوول و تاریخ نشر آن میباشد .

ماده ۱۲ هویت صاحب اثر و امضای وی در اصل نسخه حتمی میباشد .

ماده ۱۳ هر وسیله مطبوع مطابق احکام این قانون دارای صاحب امتیاز و مدیر مسوول میباشد .

ادامه دارد

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که علم مصئون است و مال رازد ببرد.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که علم کهنه و پوسیده نمی شود و مال کهنه می گردد.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که در حیات و ممانت کسار می آید، و مال تا وقت مرگ است.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که علم قلب رانورانی می کند و مال قلب راقسی و سخت می سازد.

سوال: علم بهتر است یا مال؟

جواب: علم بهتر است که علم نواضع آرد و مال تکبر و خود بینی ایجاد می کند.

این گفته ها نمودزنده نیست از ارحمندی علم و خرد در آیین اسلام و در باور دینی ما، مقام علم را در فرهنگ و ادب ما که از این باور مایه گرفته است در بخش دیگر عنوان می نمایم.

شناسایی کارمندان رادیو تلویزیون ملی

بی بی سلیمه اقامی

عبدالمحمود

انجنیر عبدالغفور فرزان

صفی الله اکبری

ACKU
مسلسل
HE
8700-9
الف 77
29
1393n2

سختی

حمید الله وفا

همیشه
گان موفق را دیو تلویزیون ملی

